

NYT

2009 #4

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen

Titel	Nyt fra Ankestyrelsen Udkommer 4-5 gange om året Redigeret af Merete Pantmann (ansvarshavende) og Christina Rytved
Udgiver	Ankestyrelsen, december 2009
ISSN nr	0907-9300
Oplag	2.000 eksemplarer. Eftertryk er tilladt med kildeangivelse.
Designkoncept	Kontrapunkt as
Layout og tryk	Rosendahls-Schultz Grafisk
Bestilling	Ankestyrelsen Amaliegade 25, 1256 København K Telefon 33 41 12 00, Telefax 33 41 14 00
Hjemmeside	www.ast.dk
E-mail	ast@ast.dk

Eftertryk er tilladt med kildeangivelse

Indhold

Side

- 3 Indhold
- 4 Farvel til Nyt fra Ankestyrelsen på papir
- 6 Nye afgørelser efter nye regler om merudgifter
- 12 Rengøringsarbejde og udvikling af erhvervsygdomme i skulder, arm og hånd
- 16 Anmeldelse af arbejdsulykker til selvforsikrede statslige og kommunale arbejdsgivere
- 18 Aktindsigtens form
- 20 Praksisundersøgelse om førtidspension efter arbejdsevnetoden
- 23 Praksisundersøgelse om fleksjob
- 25 Principafgørelser på EU/EØS-området
- 51 Intern praksisundersøgelse om hjemvisninger i arbejdsskadesager
- 54 Dialogen om arbejdsskader fortsætter
- 55 Revision af Principafgørelser
- 56 Tendenser i afgørelser efter lov om social service
- 58 Tendenser i afgørelser efter lov om retssikkerhed og administration
- 60 Tendenser i afgørelser efter børnetilskudsloven
- 61 Tendenser i afgørelser efter lov om individuel boligstøtte

Farvel til Nyt fra Ankestyrelsen på papir

Kommunikationschef Laura Auken, Ankestyrelsen

December måned er altid tiden, hvor noget slutter og andet begynder. Det gælder også Nyt fra Ankestyrelsen, som vi har udsendt som tidsskrift 3 -5 gange om året siden 1992.

Fra 2010 vil Nyt fra Ankestyrelsen udkomme hyppigere og som et elektronisk tidsskrift målrettet mailabonnenter. Vi regner med, at første nummer havner i mailpostkasserne marts 2010.

Forsat et kig ind i maskinrummet

Indrømmet, det er en beslutning, som vi har taget tilløb til i et par år. Vores bekymring var, om vi ville miste en vigtig platform for en af vores hovedopgaver: Praksiskoordinering? Vi håber det ikke.

Fra en brugerundersøgelse ved vi, at mange fagfolk og interessenter er glade for det indblik i Ankestyrelsens maskinrum, de får, ved at læse Nyt fra Ankestyrelsen. Hvad lægger vi vægt på, når vi afgør klagesagerne? Hvordan ser vi den sociale- og beskæftigelsesmæssige udvikling? Hvilke tendenser kan vi udlede af afgørelser i konkrete sager på nye områder? Hvilke aktiviteter, møder og undervisning er vi i gang med?

Derfor har vi valgt at fastholde grundstammen i Nyt fra Ankestyrelsens indhold. Vi vil forsat have fokus på seriøs faglig formidling målrettet læsere med viden og interesse inden for social- og beskæftigelsesområdet.

Mange emner og fast indhold vil fortsætte over i det nye Nyt fra Ankestyrelsen – dog i en til dels anderledes form målrettet et elektronisk nyhedsbrev.

Vi vil også tage nye emner og vinkler op og tilstræber at have flere helt aktuelle artikler, som kan give konkret viden til den løbende samfundsdebat.

Ønsker fra læsere

I den løbende udvikling af Nyt fra Ankestyrelsens form og indhold vil vi gerne modtage respons fra læsere. Så alle idéer til emner, ris og ros er meget velkomne på mail nfa@ast.dk eller tlf. 33 41 12 00.

Ændring af abonnement

Hvis du abonnerer på Nyt fra Ankestyrelsen i papirudgave og fremover stadig gerne vil have det tilsendt, så må vi bede dig om at oprette dig som mailabonnt. Vi har desværre ikke mulighed for selv at finde mailadresser på jer alle.

Du kan gøre følgende:

- gå ind på www.ast.dk/nyheder/nyhedsservice/ og sæt hak i feltet ved Nyt fra Ankestyrelsen og indsæt den mailadresse, du ønsker at modtage tidsskrifter på fremover,
- sende en mail til nfa@ast.dk, så ordner vi resten.

Du er samtidig velkommen til at tilmelde dig til andre af vores udsendelser. Du kan også tilmelde flere mailadresser, dog kun en ad gangen.

Vi ser frem til den nye elektroniske udgave og håber at den vil passe til dine behov.

Venlig hilsen og godt nytår

Ankestyrelsen

Nye afgørelser efter nye regler om merudgifter

Specialkonsulent Peter Korsgaard, Ankestyrelsen

Der blev pr. 1. december 2008 gennemført en lempelse af reglerne for den personkreds, der kan få dækket merudgifter efter servicelovens § 100.

Det er efter reglerne en betingelse, at ansøgers funktionsnedsættelse er af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Afgørelsen herom skal baseres på en helhedsvurdering af ansøgers situation.

Det er endvidere en betingelse, at funktionsnedsættelsen medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Ankestyrelsen henviser til bekendtgørelse nr. 1125 af 25. november 2008 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse og vejledning nr. 12 af 5. februar 2009 om særlig støtte til voksne.

Principafgørelser efter de nye regler

Ankestyrelsen udsendte i juli 2009 Principafgørelse 172-09, som var den første principielle afgørelse efter de nye regler. Vi har i tre nye sager truffet afgørelse efter de nye regler. Disse nye afgørelser belyser retstilstanden bedre end 172-09. Derfor har vi samtidig ophævet 172-09.

Vi bevilgede ret til merudgifter i to af de nye sager. Den ene sag vedrørte følgerne af sclerose, og den anden sag vedrørte en person med svær åreforkalkning, svagsynethed og delvis lammelse i venstre side. I den tredje sag, som vedrørte en person med en knæ- og ryglidelse, blev der givet afslag.

Hvad lægger vi vægt på

Ankestyrelsen har i afgørelserne lagt vægt på en samlet helhedsvurdering af ansøgerens funktionsnedsættelse. Det er ansøgers evne til at fungere i det daglige, som skal vurderes. Ansøgers funktionsevne på en række områder indgår i det samlede billede af, hvordan den daglige tilværelse klares af ansøger.

I den samlede helhedsvurdering indgik ansøgers evne til at:

- færdes ude og inde,
- deltage i den almindelige husholdning og rengøring,
- varetage den personlige pleje,
- gå på indkøb og handle ind,
- benytte offentlig transport,
- deltage i fritidsaktiviteter,
- kommunikere med andre og indgå i socialt samvær.

Endvidere indgik ansøgers arbejdsmæssige situation og familieforhold, herunder eventuelle forsørgerpligter.

Det er ikke muligt at angive, hvilken betydning de enkelte forhold har for den konkrete vurdering, da vægtningen må afhænge af ansøgers funktionsnedsættelse og konkrete livssituation. Ansøgers funktionsevne skal som udgangspunkt være nedsat på flere livsområder.

I forhold til betingelsen om ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger lagde vi vægt på både hvad kommunen stillede til rådighed af hjælpemidler og praktisk hjælp, og den hjælp og støtte, som familien og det private netværk ydede i det daglige. Det var den samlede hjælp og hjælpebehovet i øvrigt, der blev taget i betragtning.

Principafgørelse 221-09

En mand med diabetes, svær åreforkalkning i benene, stærkt nedsat syn og følger efter blodpropper med kraftnedsættelse og delvis lammelse i venstre arm og ben, var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelser.

Ved afgørelsen blev der foretaget en helhedsvurdering af funktionsnedsættelsen hos ansøger. Hans udfoldelsesmuligheder på en række livsområder var betydeligt indskrænket.

Ansøger var næsten blind på højre øje, og synssansen var nedsat til det halve på venstre øje. Hans gangdistance var nedsat til 50-100 meter uden rollator.

Ansøger kunne ikke benytte offentlige transportmidler, og han havde meget vanskeligt ved at færdes udenfor hjemmet uden hjælp. Han havde derfor søgt om støtte til ledsagelse udenfor hjemmet.

Ansøger kunne ikke dyrke sine tidligere fritidsinteresser. Han kunne klare det meste af sin personlige pleje, men han måtte have hjælp til barbering og bad. Han deltog kun i begrænset omfang i den daglige husholdning, som blev passet af hans ægtefælle.

Ved vurderingen af betingelsen om ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger blev der lagt vægt på, at det var uden betydning, om hjælpen var ydet af det private netværk, eller om den blev ydet efter den sociale lovgivning. Det afgørende var, at hjælpen ud fra en helhedsvurdering i det konkrete tilfælde måtte betragtes som ikke uvæsentlig. Han modtog hjælp til rengøring hver 14. dag.

Ankestyrelsen vurderede, at den samlede hjælp fra ansøgers hustru og hans kommune, og det hjælpebehov han i øvrigt havde for blandt andet ledsagelse, måtte anses for ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Principafgørelse 222-09

En mand med multipel sclerose, der medførte væsentlige balanceproblemer og udtrætnings-symptomer samt betydelige hukommelsesvanskeligheder, var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelser.

Afgørelsen blev truffet på baggrund af en samlet helhedsvurdering af oplysningerne om ansøgers livssituation og funktionsnedsættelse.

Betingelsen om, at sygdommen skulle have indgribende konsekvenser i ansøgerens daglige livsførelse var opfyldt.

Ansøger led af sygdommen multipel sclerose. Han havde store balanceproblemer og væsentlige udtrætnings-symptomer samt betydelige hukommelsesvanskeligheder og vanskeligheder med planlægning som følge af sin sygdom.

Ansøger var gift og havde to mindreårige børn. Han kunne hverken bære eller løfte, og han kunne fysisk ikke magte at være alene sammen med sine børn. Han kunne ikke benytte offentlig transport på grund af balanceproblemer og udtrætning. Han havde tendens til at falde uden varsel. Ansøgers kognitive problemer gjorde blandt andet, at han ikke kunne huske, hvad der blev sagt, og at han måtte skrive tingene ned. Ansøgers hustru hjalp ham med at huske at tage sin medicin.

Ansøger deltog kun i begrænset omfang i den daglige husholdning, som helt overvejende blev passet af hans hustru. Han kunne gå til hænde i køkkenet, men kunne ikke fysisk lave mad. Han kunne ikke planlægge og overskue indkøb, og han kunne ikke komme i forretninger på grund af udtrætning. Ansøger gik til fysioterapi og handicapridning, men havde ikke overskud til at deltage i almindelige fritidsaktiviteter.

Ved vurderingen af betingelsen om ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger lagde Ankestyrelsen vægt på, at det er uden betydning, om hjælpen ydes af det private netværk, eller om den gives efter den sociale lovgivning. Det afgørende er, at den ud fra en helhedsvurdering i det konkrete tilfælde kan betragtes som ikke uvæsentlig.

Ansøger anvendte hjælpemidler i form af stok og krykker. Han havde søgt om handicapvenlig indretning af køkkenet. Der var endvidere opsat greb ved yderdør og greb i badeværelset for at mindske balanceproblemer, og ansøger og hans hustru havde planer om at ændre badeværelset med opsætning af en bruseniche.

Ansøger modtog udstrakt hjælp fra sin hustru og fra sine forældre i dagligdagen. Hans mor måtte være i hjemmet for at passe børnene, hvis ansøgers hustru som følge af arbejde ikke kunne være hjemme. Ansøgers mor havde kørt ham til og fra vedligeholdelsestræning, fysioterapi med videre, men det var nu overtaget af et andet familiemedlem.

Ankestyrelsen vurderede, at den samlede hjælp, der blev ydet af ansøgers nærmeste netværk og hjemkommune, og det behov han i øvrigt havde for boligindretning og hjælpemidler, måtte anses for ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Principafgørelse 223-09

En kvinde med nedsat funktionsevne som følge af slidgigt, discusprolapsoperation og to knæimplantater var ikke omfattet af personkredsen for merudgiftsydelser.

Hun kunne klare det meste af sin personlige pleje, almindelig rengøring, klare lettere indkøb, gå ture med sine hunde og havde kun et lettere nedsat aktivitetsniveau. Ansøgers funktionsnedsættelse havde ikke konsekvenser af indgribende karakter i det daglige.

Ankestyrelsen foretog ved afgørelsen en helhedsvurdering ved bedømmelsen af funktionsnedsættelsen.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen til grund, at ansøger ikke kunne varetage tungere fysiske funktioner i hus og have på grund af prolapsoperation. Hun kunne ikke slå græs, ordne bede eller køre med trillebør, og hun kunne ikke rengøre alt selv, hun kunne ikke komme ned i højden, på knæ eller i bund i skabe, eller komme op på stiger. Manden havde tidligere varetaget disse opgaver, men det kunne han ikke mere på grund af nedsat funktion i ryggen.

Ansøger havde endvidere problemer med at åbne kartoner, glas og lignende, med at handle stort ind, ligge på knæ og lege med børnebørnene, løfte dem eller spille bold med dem. Ansøger havde hunde, og de hjalp hende med at komme ud og få den træning og motion som hun, trods smerter, havde brug for. Men hun havde svært ved at passe hvalpe, da det krævede at hun skulle bøje sig og ligge på knæ. Ansøger havde svært ved at bruge hundene i konkurrencer på grund af mobiliteten i knæene. Ansøger kunne kun gå på plant terræn og anvendte krykstock, hvis det var nødvendigt. Ansøger havde endvidere problemer med at tørre fødderne og ordne dem, og hun kunne have problemer med påklædning, især strømper og bukser.

Ankestyrelsen vurderede, at selv om ansøger havde nogle funktionsbegrænsninger i sin hverdag, fandtes det ikke at være af et omfang, som kunne karakteriseres som havende indgribende følger i den daglige tilværelse. Ansøger kunne varetage en stor del af sin personlige pleje selv. Hun kunne varetage lettere rengøring og indkøb, og hun kunne gå ture med sine hunde. At ansøger ikke kunne dyrke konkurrencer med sine hunde længere, at hun havde besvær med at handle stort ind, ikke kunne varetage grovere rengøring i hjemmet og

ikke længere kunne lave havearbejde, havde ikke så indgribende indvirkning på den daglige tilværelse, at ansøger var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelser.

Den omstændighed, at der var iværksat hjælpeforanstaltninger i form af handicapbil, var ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at ansøgers funktionsnedsættelse kunne anses for at være af indgribende karakter i den daglige tilværelse.

Rengøringsarbejde og udvikling af erhvervssygdomme i skulder, arm og hånd

Fuldmægtig Susse Karen Fraaby og souschef Lotte Rye Andersen, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen offentliggjorde i maj 2009 en række principafgørelser om rengøringsarbejde.

Baggrund

Det var et mål med arbejdsskadereformen i 2003 at udvide erhvervssygdomsbegrebet, så flere sygdomme kunne anerkendes som erhvervssygdomme. Der var et politisk ønske om at sikre en større sammenhæng mellem de forskellige typer erhvervssygdommes udbredelse og antallet af anerkendelser inden for de forskellige typer. Endvidere var der ønske om, at der i reformarbejdet inden for erhvervssygdomsområdet skulle være et særligt fokus på nedslidningsskader efter rengørings- og plejearbejde. Et ønske som skulle ses i tæt sammenhæng med ønsket om et særligt fokus på skader/sygdomme indenfor de typiske kvindeerhverv.

I forbindelse med reformarbejdet skete en række lempelser af kravene til anerkendelse af erhvervssygdomme i skulder, arm og hånd efter lov om arbejdsskadesikring og fortegnelsen over erhvervssygdomme med virkning for sygdomme anmeldt efter 1. januar 2005.

Arbejdsskadestyrelsen har løbende fulgt rengøringsområdet og har blandt andet indhentet en undersøgelsesrapport fra Arbejdsmedicinsk Klinik i Århus fra december 2004 om sammenhænge mellem professionelt rengøringsarbejde og sygdomme i det øvre bevægeapparat.

Arbejdsskadestyrelsen har endvidere i en række udvalgte sager indhentet et særligt udarbejdet spørgeskema og arbejdsmedicinsk speciallægeerklæring med henblik på en mere detaljeret beskrivelse af det udførte arbejde.

Arbejdsskadestyrelsen udarbejdede derefter et notat om arbejdet med disse sager, hvor også Arbejdsskadestyrelsens vurderinger af de forskellige belastninger er nærmere beskrevet.

Af de 225 sager, som Arbejdsskadestyrelsen udvalgte til den særlige indsats, blev 16 anerkendt efter fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Udredningsarbejdet, som Arbejdsskadestyrelsen har foretaget, har ikke ført til ændringer i fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Anerkendelse af sygdomme i det øvre bevægeapparat efter fortegnelsen over erhvervssygdomme

En række af de sager, der ikke blev anerkendt af Arbejdsskadestyrelsen, blev anket til Ankestyrelsen.

Vi valgte at behandle 11 sager om rengøringsarbejde principielt. Sagerne vedrørte tennis- og golfalbue, karpaltunnelsyndrom (sygdom i håndleddet) og skuldersygdomme i form af rotator cuff syndrom og betændelseslignende forandringer i skulderleddets sener (supraspinatus- og bicepstendinit). Disse sygdomme er alle omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme punkt C.

Når en sygdom er omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme, kan sygdommen anerkendes, når både fortegnelsens generelle og specielle betingelser er opfyldt. Hvis der er dokumenteret en sygdom nævnt på fortegnelsen og en belastning, der er beskrevet som relevant i forhold til den pågældende sygdom, gælder der en formodning for årsagssammenhæng mellem sygdom og udsættelse.

Fælles for kravene til anerkendelse af ovennævnte sygdomme i det øvre bevægeapparat efter fortegnelsen over erhvervssygdomme punkt C er, at der skal have været tale om udsættelse for relevant kraftfulde arbejdsbevægelser i kombination med hurtigt gentagethed og/eller akavethed. Det bemærkes, at kravene til graden af kraftfuldhed varierer alt efter hvilken sygdom, der er tale om, idet arbejdsbevægelser der er kraftfulde for eksempelvis skulder, ikke nødvendigvis er kraftfulde for albue og/eller hånd/underarm og omvendt.

Ankestyrelsens principielle afgørelser

Af de 11 sager, der blev behandlet principielt i Ankestyrelsen, blev en sag om en anmeldt skuldersygdom ændret til anerkendelse (150-09). To sager blev hjemvist til yderligere belystning (151-09 og 157-09). I otte sager blev Arbejdsskadestyrelsens afslag på anerkendelse stadfæstet (147-09, 148-09, 149-09, 152-09, 153-09, 154-09, 155-09 og 156-09). Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at bede Arbejdsskadestyrelsen om at forelægge nogle af sagerne for Erhvervssygdomsudvalget.

Ankestyrelsen konkluderede, at arbejde med gulvvask med moppe udført i 8-talsbevægelser kunne indebære relevante påvirkninger til udvikling af sygdomme i det øvre bevægeapparat, hvis påvirkningen havde haft en tidsmæssig tilstrækkelig udstrækning.

Kravene til den tidsmæssige udstrækning af påvirkningen med arbejde med gulvvask med moppe udført i 8-talsbevægelser er forskellige, alt efter hvilken sygdom der er tale om. For tennisalbue/golfalbue skal der have været tale om en udsættelse svarende til 3-4 timer dagligt gennem længere tid – som udgangspunkt i månedsvis (147-09, 148-09 og 149-09). For skuldersygdommes vedkommende skal der have været tale om en påvirkning i mindst halvdelen af en normal arbejdsdag gennem længere tid – som udgangspunkt månedsvis (150-09, 152-09 og 153-09). I forhold til karpaltunnelsyndrom skal udsættelsen have været på mindst 3-4 timer dagligt gennem 2 år som udgangspunkt – dog kan kravet ved yderst omfattende påvirkninger nedsættes til under 2 år (154-09, 155-09 og 156-09).

I en sag havde der været tale om en udsættelse i form af afkalkning af fliser under anvendelse af kraftfulde arbejdsbevægelser. Ankestyrelsen fandt, at den beskrevne påvirkning var relevant for udvikling af karpaltunnelsyndrom. Imidlertid havde den tidsmæssige udstrækning af arbejdet været utilstrækkelig til, at der kunne ske anerkendelse (154-09).

Variert rengøringsarbejde, hvor der i løbet af arbejdsdagen blev udført kvalitativt forskellige rengøringsopgaver, med deraf følgende påvirkning af forskellige muskelgrupper i det øvre bevægeapparat, indebar derimod ikke relevante påvirkninger for udvikling af erhvervs sygdomme i det øvre bevægeapparat. Således fandtes rengøringsopgaver i form af vekslen mellem aftørring af møbler, rengøring af køkkener, toiletter og bad, støvsugning og lignende som overvejende udgangspunkt ikke at være relevante påvirkninger.

Ved Ankestyrelsens behandling af de principielle sager blev det vurderet, at der ikke er tale om, at erhvervs sygdomsførtegnens betingelser for anerkendelse af sygdomme omfattet af fortegnens gruppe C skal tolkes på en særlig måde i relation til rengøringsarbejde. Ankestyrelsens praksis for hvad der forstås ved betingelserne "kraftfuld", "gentaget" og "akavet", er således ikke ændret.

Imidlertid har den mere detaljerede beskrivelse af belastningerne ved rengøringsarbejde i sagerne vist, at der er visse former for rengøringsarbejde, der opfylder de eksisterende betingelser om kraftfuldhed, gentagethed og akavethed. Det er således den mere detaljerede beskrivelse af bevægelserne i det øvre bevægeapparat ved grovere rengøringsarbejde, der har haft betydning for Ankestyrelsens vurderinger.

Anmeldelse af arbejdsulykker til selvforsikrede statslige og kommunale arbejdsgivere

Specialkonsulent Christina Toxværd, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen offentliggjorde i oktober 2009 to Principafgørelser om beregningen af den 1-årige anmeldelsesfrist, når ulykken indtræffer under arbejde for en selvforsikret statslig eller kommunal myndighed.

Staten og kommunerne er ikke omfattet af den pligt, der i øvrigt er for arbejdsgivere til at tegne en arbejdsskadeforsikring hos et godkendt forsikringselskab. Staten og kommunerne kan vælge at være selvforsikrede. Disse arbejdsgivere har således ret til at bære risikoen for deres ansattes arbejdsulykker. Der er således sammenfald mellem arbejdsgiver og forsikringselskab i disse sager.

Udgangspunktet er, at en arbejdsulykke kan anses for rettidigt anmeldt, hvis ulykken er anmeldt til forsikringselskabet eller Arbejdsskadestyrelsen indenfor 1 år efter ulykkens indtræden.

Er der tale om en selvforsikret statslig eller kommunal myndighed, bliver spørgsmålet herefter, hvem der hos arbejdsgiveren skal orienteres om en ulykke, for at ulykken kan anses for anmeldt. Ankestyrelsen har vurderet, at anmeldelse skal ske til arbejdsgiver eller til en repræsentant for denne. Dette gælder, uanset om der for den statslige myndigheds vedkommende er oprettet en central forsikringsenhed, og om sagen er anmeldt til forsikringsenheden inden for 1 års fristen.

Principafgørelse 218-09

I denne sag var arbejdsgiver en selvforsikret kommune.

Sagen handlede om en afdelingsleder for et bosted for handicappede, der blev verbalt overfaldet af en kollega, der truede med vold. Afdelingslederens øvrige kollegaer måtte træde til og beskytte afdelingslederen. Politiet blev tilkaldt, og afdelingslederens nærmeste overordnede blev orienteret om hændelsen umiddelbart efter, at overfaldet var sket. Der blev dog ikke oprettet en sag om hændelsen hos arbejdsgiver.

Ankestyrelsen fandt, at det forhold, at sikredes nærmeste overordnede leder blev orienteret om hændelsen, var tilstrækkeligt til, at kommunen som sådan havde fået kendskab til hændelsen. Da orienteringen af den nærmeste overordnede leder var foretaget inden for 1 år

efter hændelsen, var der sket rettidig anmeldelse. Det var i den forbindelse uden betydning, at arbejdsgiveren ikke havde taget tilfældet op til behandling eller anmeldt det til Arbejdsskadestyrelsen.

Principafgørelse 219-09

I denne sag var arbejdsgiver en selvforsikret statslig myndighed.

Sagen handlede om en statsansat, der i forbindelse med sit arbejde var ombord på en hurtiggående speedbåd. Under den 6 timer lange sejlads blev sikrede flere gange slået hårdt ned i sædet og fik derved lændesmerter.

Hændelsen blev indenfor 1 år anmeldt til sikredes tjenestested, men blev først indsendt til den statslige forsikringsenhed efter udløbet af 1 års fristen.

Ankestyrelsen fandt, at en hændelse måtte anses for rettidig anmeldt til en selvforsikret statslig myndighed, hvis arbejdsgiver eller en repræsentant for denne havde modtaget orientering om hændelsen inden for 1 år. Det forhold, at der i den statslige myndighed var etableret en forsikringsenhed med status af forsikringsselskab, ændrede ikke ved, at der kunne ske rettidig anmeldelse til arbejdsgiver eller en repræsentant for denne.

Aktindsigtens form

Fuldmægtig Anna Vasnel og fuldmægtig Peter Uldall, medlemmer af Forvaltningsretsnetværket i Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har kasseret Principafgørelse F-4-06

Det er udgangspunktet, at en anmodning om aktindsigt skal imødekommes ved at sende kopi af akterne til parten med post, medmindre parten har fremsat andre ønsker.

Da Principafgørelse F-4-06, som handlede om en konkret undtagelse fra ovennævnte udgangspunkt, har givet anledning til tvivl om praksis, har vi kasseret den.

Aktindsigt – hvilken form?

Hvad siger forvaltningsloven og offentlighedsloven om aktindsigtens form?

Det fremgår af forvaltningslovens § 16, stk. 1, at afgørelsen af, hvordan en aktindsigt konkret skal gennemføres, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag.

Efter offentlighedslovens § 16, stk. 1, er det overladt til myndigheden at bestemme, om den, der har fremsat begæringen om aktindsigt, skal gøres bekendt med dokumenterne ved, at der gives adgang til gennemsyn på stedet, eller ved at der udleveres en afskrift eller kopi.

Der er hverken i forvaltningsloven eller andre steder angivet mere præcise regler for, hvordan en aktindsigt konkret skal gennemføres.

Dette betyder dog ikke, at en myndighed frit kan vælge, hvordan aktindsigt skal imødekommes.

Myndighederne giver som hovedregel aktindsigt ved at sende kopi af akterne til parten med posten.

Dette imødekommer imidlertid ikke nødvendigvis partens ønsker. Giver myndigheden ikke aktindsigt i den form, parten ønsker, skal dette begrundes. Det skal fremgå, at myndigheden har undersøgt muligheden for at imødekomme anmodningen om aktindsigt i den ønskede form, men at myndigheden efter en konkret vurdering af partens ønsker sammenholdt med ressourceforbrug og eventuelt andre hensyn ikke kan imødekomme den.

Ombudsmandens udtalelse

Folketingets Ombudsmand har over for Ankestyrelsen udtalt, at myndighederne som udgangspunkt skal give aktindsigt ved at sende akterne til parten med posten, medmindre parten har andre ønsker. Ombudsmanden har spurgt, om Ankestyrelsen er indstillet på at præcisere F-4-06.

Efter Ombudsmandens udtalelse har vi som nævnt kasseret F-4-06. Vi vil være opmærksomme på muligheden for at antage en principalsag, der kan belyse/præcisere praksis på området.

Praksisundersøgelse om førtidspension efter arbejdsevnetoden

Fuldmægtig Kirsten Toft, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har gennemført en undersøgelse af kommunernes praksis ved tilkendelse af førtidspension efter arbejdsevnetoden, herunder førtidspension tilkendt på det foreliggende grundlag.

I undersøgelsen indgik 139 sager, der var påbegyndt efter § 18 i lov om social pension, og 38 sager, der var behandlet efter § 17, stk. 1, 2. og 3. punkt.

Efter § 17, stk. 1, 2. og 3. punkt, kan borgeren anmode om, at kommunen alene tager stilling til spørgsmålet om førtidspension. Kommunen træffer så afgørelse om, at sagen på baggrund af den foreliggende dokumentation umiddelbart overgår til behandling efter reglerne om førtidspension.

Efter § 18 træffer kommunen afgørelse om at behandle sagen efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at borgerens arbejdsevne ikke kan forbedres ved aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige og andre foranstaltninger.

Vi har vurderet, om afgørelserne er i overensstemmelse med loven og Ankestyrelsens praksis. Vi har haft særlig fokus på, om der er gennemført arbejdsprøvning. I undersøgelsen af de sager, der er afgjort på det foreliggende grundlag, har vi desuden set på, om de særlige regler om påbegyndelse af og oplysning af sagen er fulgt.

Hvad viste undersøgelsen om sager behandlet efter § 18

- 81 procent af sagerne var afgjort korrekt

Særligt om arbejdsprøvning

- I halvdelen af de sager, som vi ikke var enige i (19 procent), var der foretaget arbejdsprøvning. Arbejdsprøvningen havde imidlertid ikke tilstrækkelig fokus på borgerens konkrete evner og skånebehov. Den kunne derfor ikke bruges til at dokumentere, at arbejdsevnen var væsentligt og varigt nedsat.

- I 82 procent af de sager, som vi var enige i, var der ikke foretaget arbejdsprøvning. Det var således på anden måde dokumenteret, at betingelserne for pension var opfyldt.

Sager behandlet efter § 17, stk. 1, 2. og 3. punkt

- 61 procent af sagerne var afgjort korrekt
- Langt de fleste af borgerne modtog sygedagpenge forud for ansøgningen om pension. En stor andel af disse sager var vi enige i. Det kunne da undre, at kommunen ikke havde rejst sagen i stedet for at overlade initiativet til borgeren.
- I 39 procent af sagerne var sagsbehandlingsfristen på 3 måneder (fra påbegyndelse til afgørelse) overskredet

Fælles for begge typer af sager

- Der var en sammenhæng mellem, om sagen var veloplyst med en gennemarbejdet ressourceprofil, og om afgørelsen var korrekt

Vi bemærkede, at ressourceprofilen kunne være meget lang. Både fordi der var indsat hele speciallægekonklusioner og lange dagbogsnotater, og fordi der var skrevet på profilen i flere år, og alle tidligere notater var bevaret uforkortet.

Vi mener, at det er afgørende, at ressourceprofilen giver et overblik over borgerens aktuelle situation og kan fungere som arbejdsredskab ved inddragelse af borgeren i sagsbehandlingen. Et dokument på op imod 30 sider med fyldige notater fra en tidligere sygedagpengesag eller lignende kan virke uoverskueligt.

Ankestyrelsens anbefalinger til kommunerne

På grundlag af undersøgelsen anbefaler vi, at kommunerne i højere grad har fokus på følgende

- Kun at bevilge førtidspension, når det er dokumenteret, at arbejdsevnen er væsentlig og varigt nedsat, og at eventuelle begrænsninger, der er beskrevet i ressourceprofilen, skyldes egne forhold og ikke andet (for eksempel omfattende omsorgsopgaver i hjemmet), som ikke giver grundlag for tilkendelse af førtidspension
- At overveje og belyse muligheden for at forbedre arbejdsevnen og udvikle ressourcer bedst muligt, herunder at gennemføre arbejdsprøvningen med fokus på borgerens konkrete evner og skånebehov
- At kommunerne, i samarbejde med borgeren, er opmærksomme på mulighederne for udvikling af borgerens evner i forhold til arbejdsmarkedet, når de udarbejder ressourceprofilen – også inden for arbejdsområder, der ligger uden for den hidtidige beskæftigelse

Ved behandling af sager (forud for ansøgers anmodning om behandling på det foreliggende grundlag) anbefaler vi at:

- Kommunerne løbende overvejer, om en sag, for eksempel en sygedagpengesag, bør overgå til reglerne om førtidspension og således selv tager initiativ i de relevante sager

Ved behandling af sager på det foreliggende grundlag anbefaler vi at:

Kommunerne indarbejder de formelle sagsbehandlingsregler, så:

- De hurtigt træffer afgørelse om, at påbegynde en førtidspensionssag, og at de overholder sagsbehandlingstiderne
- De vejleder om muligheden for at lade en sag overgå til reglerne om førtidspension på de to forskellige måder (§ 18 og § 17, stk. 1. 2. og 3. punkt) og om de mulige konsekvenser heraf

Praksisundersøgelsen kan i sin helhed ses på www.ast.dk.

Ankestyrelsens praksisundersøgelser udkommer ikke længere på papir, men bliver udsendt elektronisk til de kommuner, der har deltaget i undersøgelsen og andre relevante interessenter.

Praksisundersøgelse om fleksjob

Fuldmægtig Poul Madsen, Statsforvaltningen Sjælland.

Beskæftigelsesankenævnet i Statsforvaltningen Sjælland har gennemført en undersøgelse af kommunernes praksis i forhold til afgørelser om bevilling af fleksjob.

Sagerne er gennemgået af nævnet med henblik på at vurdere, om de truffene afgørelser er i overensstemmelse med lovgivningen og Ankestyrelsens praksis.

I undersøgelsen indgik 84 sager fra 6 af regionens 17 kommuner.

Undersøgelsens hovedresultater

- I 50 procent af sagerne om bevilling af fleksjob er det i overensstemmelse med lovgivning og praksis, at borgeren er visiteret til fleksjob. I 50 procent af sagerne ville afgørelsen derimod være blevet ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag for nævnet.
- I 50 procent af sagerne er der tilstrækkelig dokumentation for, at arbejdsevnen er varigt og væsentligt nedsat. I de øvrige 50 procent af sagerne er der derimod ikke dokumenteret, at arbejdsevnen er varigt og væsentligt nedsat.
- I 45 procent af sagerne er der dokumentation for, at alle relevante tilbud og andre foranstaltninger for at fastholde den pågældende i ordinær beskæftigelse har været afprøvet. I 55 procent af sagerne er der ikke dokumentation for, at alle relevante tilbud har været afprøvet.
- I 9 procent af de sager, hvor der ikke er dokumentation for, at alle relevante tilbud har været afprøvet, har det været åbenbart formålsløst at gennemføre foranstaltninger. Det svarer til 4 sager eller 5 procent af samtlige sager, som har indgået i undersøgelsen.
- I 52 procent af sagerne er oplysningsgrundlaget tilstrækkeligt. I 48 procent af sagerne mangler væsentlige eller afgørende oplysninger. At tallene ikke er 50 procent kontra 50 procent skyldes, at der i 2 procent af sagerne ikke manglede oplysninger, men hvor bevilling af fleksjob er sket på trods af, at oplysningerne direkte dokumenterede, at de pågældende kunne klare et ordinært arbejde.
- I alle sagerne er der udarbejdet en ressourceprofil, som med det oplysningsgrundlag der forelå, opfyldte de formelle krav til en ressourceprofil.

Nævnets anbefalinger til kommunerne

- vær opmærksom på dokumentation for, at der er tale om en varig lidelse,
- vær opmærksom på dokumentation for en væsentlig funktionsnedsættelse,
- vær opmærksom på, at der er en aktuel lægelig dokumentation i sagen,
- overvurder ikke betydningen af mindre væsentlige lidelser,
- undervurder ikke, at nogle borgere kan yde en stor arbejdsindsats trods en mere alvorlig lidelse,
- at arbejdsprøvnninger skal tilrettelægges med hensyntagen til borgerens individuelle forhold så uhensigtsmæssige arbejdsprøvnninger undgås,
- at der i større omfang afprøves bredt, f.eks. via reva-institutioner,
- at arbejdsprøvnningen skal være af en vis varighed for at have værdi,
- at fremmødet i arbejdsprøvnningen skal være stabil,
- at arbejdsprøvnningen skal fokusere på ordinært arbejde og ikke på fleksjob,
- at det lægelige grundlag altid er ajourført og at der foreligger en aktuel objektiv undersøgelse med angivelse af diagnose, prognose etc.,
- at der er sikkerhed for, at funktionsniveauet er varigt nedsat i væsentlig grad,
- at der er foretaget relevante arbejdsprøvnninger og at der foreligger en anvendelig beskrivelse heraf,
- at sagerne generelt set altid er tilstrækkeligt oplyst.

Beskæftigelsesankenævnet har på baggrund af undersøgelsen udfærdiget en rapport, som kan ses i sin helhed på www.statsforvaltning.dk.

Principafgørelser på EU/EØS-området

Souschef Kirsten Borum, Ankestyrelsen

I Ankestyrelsens principdatabase findes der pr. 1. november 2009 ca. 40 Principafgørelser, der belyser anvendelsen af reglerne på EU/EØS-området. Det drejer sig om følgende 2 forordninger:

- Forordning 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet
- Forordning 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet. Forordningen er afløst af forordning 883/2004, der finder anvendelse fra den 1. maj 2010.

Principafgørelserne er kun omtalt summarisk i oversigten i det følgende. Der henvises til de enkelte Principafgørelser i databasen for at få fyldestgørende oplysninger og begrundelser for afgørelserne.

Afgørelserne fordeler sig jævnt på de forskellige lovområder. Temaerne for afgørelserne er afhængige af, hvilke sager, der påklages, da Ankestyrelsen ikke kan tage sager op på eget initiativ.

Oversigten tager så vidt muligt udgangspunkt i de temaer, sagerne navnlig har drejet sig om:

Punkterne 1 – 3 omhandler afgørelser om retten til danske ydelser for personer, der bor eller opholder sig i Danmark.

Punkt 4 omhandler afgørelser, hvor en person samtidig har ret til sikringsydelser fra Danmark og fra andre lande.

Punkt 5-6 omhandler afgørelser om retten til danske ydelser for personer, der bor eller opholder sig uden for Danmark.

Når der i det følgende skrives i et "andet land" menes der i et "andet EU-land eller EØS-land".

Herefter er dispositionen:

- 1. Bopæl i Danmark, men beskæftiget i et andet land**
 - 1.1 Barseldagpenge – bopæl i Danmark – omfattet af lovgivningen i et andet land
 - 1.2 Arbejdsskade – bopæl i Danmark – omfattet af lovgivningen i et andet land

- 2. Tilflyttet Danmark – medregning af perioder fra andre lande**
 - 2.1 Kontanthjælp – tilflyttet Danmark – medregning af opholdstid fra et andet land
 - 2.2 Børnepasningsorlov – tilflyttet Danmark – medregning af beskæftigelsestid fra et andet land

- 3. Ophold i Danmark – ret til danske ydelser**
 - 3.1 Hjælpe midler under ophold i Danmark – dansk pensionist

- 4. Bopæl i Danmark – samtidig ret til ydelser fra Danmark og andre lande**
 - 4.1 Børnefamilieydelse m.v. – prioritetsregler
 - 4.2 Pension – optjening af pension i flere lande samtidig
 - 4.3 Pension – beregning – pension også fra andre lande

- 5. Bopæl/ophold uden for Danmark – ret til danske sikringsydelser**
 - 5.1 Barseldagpenge – beskæftigelseskrav under bopæl i Sverige
 - 5.2 Sygedagpenge – forlængelse – bopæl i et andet land
 - 5.3 Sygedagpenge – ophold eller ferie i et andet land
 - 5.4 Merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste – bopæl i et andet land
 - 5.5 Lægebehandling i andet land
 - 5.6 Børnefamilieydelse – uden ansøgning – bopæl i et andet land
 - 5.7 Pension – bopæl i et andet EU- eller EØS-land
 - 5.8 Pension – bopæl uden for et EU eller EØS-land

6. Bopæl i et andet land – ret til danske sociale ydelser

6.1 Erhvervspraktik og revalidering i andet land

6.2 Fleksjob i et andet land

6.3 Ledighedsydelse i Sverige

6.4 Forskudsvis børnebidrag i et andet land

7. Afslutning

8. Principafgørelsernes fordeling på de enkelte lovområder

Om [punkterne 1 – 3](#) bemærkes generelt, at de omhandler afgørelser om retten til danske ydelser for personer, der bor eller opholder sig i Danmark.

Afgørelserne illustrerer, hvilken betydning det har,

- at borgeren samtidig med bopæl her er beskæftiget i et andet land (punkt 1),
- at borgeren tilflytter fra et andet land (punkt 2),
- at borgeren er på ophold i Danmark (punkt 3).

1. Bopæl i Danmark, men beskæftiget i andet land

Det følger af hovedreglen i forordning 1408/71, at personer, der er omfattet af forordningen, alene er undergivet lovgivningen i én medlemsstat (art. 13, stk. 1).

Efter hovedreglen er personerne omfattet af lovgivningen i det land, hvor borgeren er beskæftiget (art. 13, stk. 2, litra a, og regler om fravigelse i art. 14-17).

Disse regler om lovvalg medfører, at en person, der bor i Danmark og arbejder i et andet EU/EØS-land, som hovedregel er omfattet af det andet EU/EØS-lands regler. EF-domstolen har afsagt dom (C-352/06) om, at forordningens artikel 13, stk. 1, ikke i sig selv er til hinder for, at der kan være ret til ydelser efter bopælslandets lovgivning, selv om en person er omfattet af et andet lands lovgivning i kraft af arbejde. Det er altså ikke reglerne i forordningen i sig selv,

der hindrer, at der kan være ret til danske ydelser, når en person, der bor i Danmark, er omfattet af et andet lands lovgivning, men skal fremgå af danske regler.

Som eksempel herpå kan nævnes følgende Principafgørelser:

1.1 Barseldagpenge – omfattet af lovgivningen i et andet land

D-23-95 vedrører en lønmodtager med bopæl i Danmark og arbejde i Tyskland (grænsearbejder). Hun søgte om barseldagpenge efter de danske regler efter ophør af lønudbetaling fra den tyske arbejdsgiver, som ville yde løn i 6 uger før forventet fødsel til 8 uger efter fødslen. Kommunen traf afgørelse om, at hun ikke havde ret til barseldagpenge fra Danmark i 9. til 32. uge efter barnets fødsel.

Det følger af hovedreglen i forordning 1408/71, at personer, der er omfattet af forordningen, alene er undergivet lovgivningen i én medlemsstat, og som hovedregel er det lovgivningen i det land, hvor borgeren er beskæftiget (art. 13, stk. 1 og stk. 2, litra a).

Lønmodtageren henviste i klagen til reglen om, at en person, som ophører med at være omfattet af en medlemsstats lovgivning, uden at han bliver omfattet af en anden medlemsstats lovgivning i overensstemmelse med reglerne i art. 13-17, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, i overensstemmelse med bestemmelserne i denne lovgivning alene (art. 13, stk. 2, litra f).

Ankestyrelsen traf afgørelse om, at lønmodtageren ikke havde ret til barseldagpenge i Danmark. Der blev lagt vægt på, at lønmodtageren forventedes at genoptage arbejdet i Tyskland hos arbejdsgiveren efter endt barselorlov, og derfor var hun omfattet af beskæftigelseslandets lovgivning.

1.2 Arbejdsskade – omfattet af lovgivningen i et andet land

I U-19-00 blev lagt til grund, at forordning 1408/71 giver personer, der er socialt sikret i et andet EØS-land end bopælslandet, de samme rettigheder som borgerne i bopælslandet efter den nationale lovgivning. Der er således ret til naturalydelser på samme vilkår som andre socialt sikrede personer i opholdslandet (her Danmark).

Forordningen indeholder ikke bestemmelser om, at et land skal anvende et andet lands lov.

Der kunne derfor ikke ydes dækning af udgifter til nødvendig tandbehandling for en skade, der var indtruffet under skolegang og anerkendt som en erstatningsberettigende skade i et andet EØS-land end Danmark. Afgørende var, at skaden ikke ville være omfattet af den danske lovgivning om arbejdsskader, hvis den var indtruffet i Danmark.

I U-12-08 skulle de danske arbejdsskaderegler ikke anvendes på en skade, der var opstået under arbejde for en udenlandsk arbejdsgiver i et andet EU-land end Danmark. Der var ikke tale om udstationering for en dansk arbejdsgiver.

2. Tilflyttet danmark – medregning af perioder fra andre lande

Det følger af forordningerne, at der kan være mulighed for at medregne forsikringstid eller bopælstid, som er optjent i andre lande, når det skal vurderes, om et bopæls- eller beskæftigelseskrav i den danske lovgivning er opfyldt.

Som eksempler herpå kan nævnes betingelsen om 7 års ophold for at få kontanthjælp samt betingelsen om mindst 3 års bopæl i Danmark for at opnå ret til pension og desuden beskæftigelseskravet i lovene om sygedagpenge og barseldagpenge m.v.

Reglerne har været temaet i 7 Principafgørelser, som omtales i det følgende:

2.1 Kontanthjælp – medregning af opholdstid fra andet land

Ifølge forordning 1612/68 nyder arbejdstageren samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere (art. 7, stk. 2).

Reglen medfører, at EU-statsborgere, der er arbejdstagere, kan medregne opholdstid i andre EU-lande eller EØS-lande, når det skal vurderes, om betingelsen for kontanthjælp er opfyldt. Ifølge loven om en aktiv socialpolitik er retten til kontanthjælp blandt andet betinget af, at ansøgeren har opholdt sig her i riget i sammenlagt 7 år inden for de seneste 8 år. Når ansøger er omfattet af EU-retten kan opholdskravet opfyldes ved sammenlagt 7 års ophold i Danmark og ophold i andre EU/EØS-lande.

Ankestyrelsen har truffet afgørelse i 6 sager om anvendelse af reglen. Alle sagerne drejede sig om danske statsborgere. Spørgsmålet vedrørte derfor ikke, om der var ret til ydelser, men kun om ydelsen skulle gives som starthjælp eller som kontanthjælp.

I følgende 2 Principafgørelser var der ret til kontanthjælp, da ansøgerne blev anset for at have opnået arbejdstagerstatus i Danmark:

I **A-34-06** var borgeren efter 21 år som hjemmegående husmoder i et EU-land vendt tilbage til Danmark. Efter sin tilbagevenden til Danmark havde hun haft arbejde som husassistent i 6 måneder. Hun havde herved opnået arbejdstagerstatus og havde krav på kontanthjælp.

I **180-09** blev borgeren sygemeldt efter 18 dages beskæftigelse. Ankestyrelsen vurderede, at ansøgeren efterfølgende havde været forhindret i at arbejde på grund af sygdom. Der var tale om et reelt ansættelsesforhold uden tidsbegrænsning. Ansøger måtte anses for at have opnået arbejdstagerstatus, og ophold i det andet EØS-land kunne derfor sidestilles med ophold i Danmark. Der var herefter ret til kontanthjælp.

I følgende 4 Principafgørelser kunne forordning 1612/68 ikke anvendes, og der var derfor ikke ret til kontanthjælp, men kun til starthjælp:

I **A-1-06** flyttede en borger tilbage til Danmark. Personen havde haft arbejde i Danmark inden flytningen og var arbejdssøgende. Han havde ikke haft arbejde efter tilbagekomst til Danmark fra et andet land og havde derfor ikke opnået status som arbejdstager i Danmark. Der blev lagt vægt på, at status mistes ved arbejdsforholdets ophør, medmindre det dokumenteres, at man reelt er arbejdssøgende i det land, hvor man er blevet ledig, (EF-domstolens præmis 11 i sag C-171/91,(Tsiotras)). Herefter var der kun ret til starthjælp.

I **137-09** var borgeren ved indrejsen arbejdssøgende og havde kun haft én dags arbejde via et vikarbureau ved ansøgningen om kontanthjælp. Hun havde ikke opnået arbejdstagerstatus og havde derfor kun ret til starthjælp.

I 138-09 var borgeren, som var dansk statsborger, vendt tilbage til Danmark for at gå på en skole, men havde ikke haft arbejde og havde derfor ikke opnået arbejdstagerstatus. I ydelsesmæssig henseende var han stillet på samme måde som studerende fra andre EU/EØS lande, der opgav studiet og søgte om hjælp i Danmark. Da han var dansk statsborger, havde han dog ret til at blive i Danmark og til at modtage starthjælp i Danmark.

I 207-09 havde borgeren opholdt sig i et andet EU-land i 1 år, hvor hun havde studeret sprog som selvstudium via dansk universitet. Hun havde under opholdet modtaget SU og søgte efter tilbagevenden til Danmark om kontanthjælp, men havde alene ret til starthjælp.

Begrundelsen var, at ansøger ikke havde opnået arbejdstagerstatus ved sin tilbagevenden (forordning 1612/68, art. 7, stk. 2).

Det forhold, at ansøger havde haft selvstudium på dansk universitet i det andet EU-land, kunne ikke sidestilles med ophold her i landet og kunne derfor ikke tages med i beregningen af opholdstiden her i landet. Det var det fysiske ophold her i landet, der var afgørende for beregningen af opholdstiden.

Forordning 1408/71 kunne ikke anvendes i forhold til retten til kontanthjælp, idet kontanthjælp ikke er en social sikringsordning.

2.2 Børnepasningsorlov – medregning af beskæftigelsestid fra et andet land

I forordning 1408/71 er der udtrykkelige regler om anvendelsen af ”sammenlægningsprincippet” for de forskellige ydelser, (art. 18 om dagpenge).

I D-18-02 havde en kontanthjælpsmodtager tidligere været beskæftiget i Grækenland i ca. 5 år, inden hun vendte tilbage til Danmark. Hun havde også haft arbejde i Danmark, inden hun blev sygemeldt og modtog kontanthjælp indtil fødsel.

Nævnet havde stadfæstet kommunens afslag på børnepasningsorlov, da ikke alle betingelser for dagpengeret var opfyldt, hvorfor betingelserne for orlovsret heller ikke fandtes opfyldt.

Ankestyrelsen hjemviste sagen til nævnet til fornyet behandling og afgørelse. Nævnet havde *ikke* inddraget beskæftigelsen i Grækenland ved afgørelsen af, om ansøgeren inden for tre år forud for ansøgningen om børnepasningsorlov opfyldte beskæftigelseskravet.

3. Ophold i danmark – ret til danske ydelser

3.1 Hjælpe midler under ophold i Danmark

Det følger af forordning 1408/71, art. 31, at pensionister med ret til pension fra en eller flere medlemslande under ophold uden for bopælslandet har ret til at modtage naturalydelser efter opholdslandets lovgivning.

I C-30-05 havde en svært sukkersyg dansk pensionist ret til at modtage naturalydelser efter dansk lovgivning, og det var Danmark, der endeligt skulle afholde udgifterne til disse ydelser. Han havde derfor ret til hjælpemidler i form af teststrimler og fingerprikker under det midlertidige ophold i Danmark.

4. Bopæl/beskæftigelse i danmark – samtidig ret til ydelser fra danmark og andre lande

4.1 Børnefamilieydelse m.v. – prioritetsregler

I nogle tilfælde kan der være ret til ydelser fra flere lande samtidig, for eksempel i sager om familieydelser.

Principafgørelser illustrerer anvendelsen af reglerne, når en person bor her i landet, men samtidig har ret til ydelser fra andre lande:

Det følger af hovedreglen i forordning 1408/71, at en arbejdstager i Danmark har ret til børnefamilieydelser for børn, der bor i et andet EU/EØS-land (art. 73).

Principafgørelserne om børnefamilieydelse m.v. drejer sig i det væsentlige om anvendelse af reglerne, hvis der også er ret til børnefamilieydelser i det andet land, hvor den anden forælder eller børnene bor. Retten til familieydelser afhænger i disse tilfælde af forordningens prioritetsregler, hvor det har betydning, om retten til børnefamilieydelse i bopælslandet afhænger af bopæl eller beskæftigelse.

I **B-5-94** havde moderen bopæl og beskæftigelse i Danmark, og børnene boede hos deres fader i Frankrig. Da der var ret til børneydelser på grundlag af moderens beskæftigelse i Danmark, og faderen samtidig havde ret til franske ydelser på grundlag af bopæl i Frankrig (ikke beskæftigelse), skulle der udbetales danske børneydelser, mens de franske ydelser blev suspenderet. Den franske institution skulle efter fradraget af franske børneydelser i de danske beløb udbetale et eventuelt overskydende beløb.

I **B-6-07** boede barnet også hos sin fader i Frankrig. Ankestyrelsen fandt blandt andet, at moderen havde ret til børnefamilieydelse fra Danmark i de kvartaler, hvor hun den 1. dag i kvartalet aktuelt var omfattet af lovgivningen om Arbejdsmarkedets tillægspension og dermed som arbejdstager var omfattet af forordning 1408/71. Der kunne ikke udbetales fulde familieydelser til samme barn for samme periode fra to lande. Hvis der var ret til familieydelser i barnets bopælsland i kraft af ægtefællens beskæftigelse der, ville de danske ydelser blive nedsat med et tilsvarende beløb.

I **29-09** boede en kvinde sammen med børnene og ægtefællen i et andet EU-land. Kvinden arbejdede på deltid, og hendes mand var udstationeret af den danske stat.

Kommunen gav afslag på fortsat udbetaling af børnefamilieydelse. Da kvinden var arbejdstager i et andet EU-land, skulle hun ansøge om at få udbetalt børnefamilieydelse i dette land. Kommunen ville efterfølgende udbetale forskellen mellem dansk og det andet lands børnefamilieydelse.

Ankestyrelsen fandt, at hvis et EU-lands regler gik forud for danske regler, var kommunen nødt til at have kendskab til, om der var ret til ydelser fra dette land. Disse oplysninger skulle kommunen indhente ved hjælp af blanket E 411. Det var ikke tilstrækkeligt at henvise til, at arbejdstager skulle søge om ydelser fra det andet EU-land. Kommunen skulle indhente oplysninger om, hvilke ydelser, der kunne ydes efter dette lands lovgivning og størrelsen på disse ydelser. Kommunen skulle herefter tage stilling til, om der var ret til fuld børnefamilieydelse eller tillæg efter de danske regler.

4.2 Pension – optjening af pension i flere lande samtidig

Ifølge forordning 1408/71 er personer, der er omfattet af forordningen, alene undergivet lovgivningen i én medlemsstat (art. 13, stk. 1).

I P-19-02 havde en person optjent ret til engelsk pension under arbejdet for et dansk firma i England. Det var herefter spørgsmålet, om perioden kunne medregnes som dansk bopælstid efter den særlige regel i pensionsloven om, at arbejde i udlandet for dansk firma ligestilles med bopæl i Danmark. Han vil herved opnå pension fra to lande for samme periode.

Ankestyrelsen fandt, at der ikke var udtrykkelig hjemmel i dansk lovgivning eller forordningen til at foretage fradrag i den danske pension, selv om modtageren herved opnåede dobbelte ydelser for samme periode.

Efterfølgende er der indført en regel om, at der ved opgørelsen af bopælstid ikke medregnes den tid, i hvilken der samtidig optjenes sociale pensionsrettigheder i udlandet (pensionslovens § 8, stk. 2).

I P-27-01 havde en person optjent ret til dansk pension på grundlag af bopæl i Danmark og som udsendt embedsmand fra Udenrigsministeriet, i alt 27 år. Han havde derefter været ansat som tjenestemand i 11 år i Europa-Kommissionen.

Ankestyrelsen fandt, at opholdet i udlandet under beskæftigelse som tjenestemand i Europa-Kommissionen kunne sidestilles med ”ophold i øvrigt som beskæftiget i offentlig dansk interesse”, og opholdet kunne derfor sidestilles med bopæl i Danmark ved anvendelsen af optjeningsprincippet.

Der kunne ikke foretages fradrag som følge af samtidig optjening af ret til social pension i et andet EU-medlemsland. Der var således ikke oplysninger, der gav tilstrækkeligt grundlag for at sidestille tjenestemandspensionen med optjening af social pension i udlandet. Ifølge oplysninger fra Europa-Kommissionen var tjenestemænd i Kommissionen ikke omfattet af forordning 1408/7 og ikke omfattet af social sikring i beskæftigelseslandet.

4.3 Pension – ret til pension også fra andre lande

I indtægtsgrundlaget for beregning af pension foretages der blandt andet fradrag for skattepligtig pension udbetalt efter lovgivningen i en anden EU/EØS-medlemsstat og omfattet af og beregnet efter forordning 1408/71.

I P-4-01 havde ægtefællen ret til tysk pension, men ikke til dansk pension eller pension fra andre EF-lande.

Ankestyrelsen fandt, at ægtefællens pension fra Tyskland ikke var omfattet af og beregnet efter forordningen, da ægtefællen udelukkende havde ret til pension fra Tyskland og ikke samtidig fra Danmark. Der var herefter ikke ret til fradrag for ægtefællens pension.

EU-forordningen var ikke til hinder for at medregne ægtefællens pension fra Tyskland i indtægtsgrundlaget ved beregning af pensionstillæg (art. 12, stk. 2 og særregler i art. 46 samt dommene C 165/91 og C 262/97).

I P-2-05 havde ægtefællen pension fra flere andre medlemslande, men ikke fra Danmark. Ankestyrelsen fandt, at pensionerne var omfattet af fradragsreglen, da pensionerne for begge ægtefæller var omfattet af og beregnet efter forordning 1408/71. Ankestyrelsen ændrede derfor Sikringsstyrelsens afgørelse, hvor der var givet afslag på supplerende pensionsydelse (ældrecheck), fordi der kun var sket fradrag for ansøgerens egne sociale pensioner. Ankestyrelsen fandt herefter, at der var ret til fradrag for begge ægtefællers pensioner.

Punkterne 5 og 6 nedenfor omhandler afgørelser om retten til danske ydelser for personer, der bor eller opholder sig uden for Danmark.

Afgørelserne illustrerer, hvilken betydning det har, om der er tale om sociale sikringsydelser (punkt 5), eller om der er tale om sociale ydelser efter loven om aktiv socialpolitik eller loven om en aktiv beskæftigelsesindsats (punkt 6).

5. Bopæl/ophold uden for Danmark – ret til danske sikringsydelser

Det følger af hovedreglen i forordning 1408/71, at personer, der er omfattet af forordningen, alene er undergivet lovgivningen i én medlemsstat (art. 13, stk. 1).

Efter hovedreglen er personerne omfattet af lovgivningen i det land, hvor borgeren er beskæftiget (art. 13, stk. 2, litra a og regler om fravigelse i art. 14-17).

Reglerne medfører, at personer, der er beskæftiget i Danmark, skal have ret til sociale sikringsydelser fra Danmark, uanset at de bor i et andet land. Som det vil fremgå af punkt 6 nedenfor gælder der ikke samme regler for at få udbetalt sociale ydelser efter aktivloven og beskæftigelsesindsatsloven. Navnlige for så vidt angår udbetaling af dagpenge kan det være vigtigt at inddrage begge regelsæt, hvilket illustreres af de omtalte Principafgørelser.

5.1 Barseldagpenge – beskæftigelseskrav under bopæl i Sverige

I D-12-97 søgte en lønmodtager barseldagpenge i september 1996. Hun havde sammen med sin mand været udstationeret i Sverige siden 1995, men hun havde ikke selv haft arbejde i Sverige og var ikke medlem af en svensk arbejdsløshedskasse.

Dagpengeudvalget fandt, at hun ikke havde ret til barseldagpenge fra Danmark, da hun ikke havde været beskæftiget umiddelbart op til fraværet og derfor ikke opfyldte beskæftigelseskravet, ligesom hun efter det oplyste ikke var dagpengeberettiget fra sin danske A-kasse, før hun vendte tilbage til Danmark.

5.2 Sygedagpenge – forlængelse – bopæl i et andet land

3 sager vedrører muligheden for at få forlænget dagpengeudbetalingen under bopæl i Sverige.

Ifølge afgørelserne kan kommunen ikke afslå at tage stilling til, om der er grundlag for forlængelse af dagpengeperioden med den begrundelse, at borgeren bor i et andet EU/EØS-land. Om muligheden for at få sociale ydelser ved bopæl uden for Danmark, herunder revalidering, fleksjob og ledighedsydelse, henvises til punkt 6 nedenfor.

I D-4-98 arbejdede lønmodtageren i Danmark, men boede i Sverige. Lønmodtageren modtog dagpenge fra kommunen i Danmark fra den 1. marts 1996.

Kommunen standsede dagpengene fra den 31. marts 1997 med henvisning til, at lønmodtageren havde fået dagpenge siden den 1. marts 1996. På det foreliggende grundlag fandt kommunen, at der ikke var forlængelsesmuligheder og henviste lønmodtageren til de svenske myndigheder. Der kunne ikke ske forlængelse, idet der på grund af bopæl i udlandet ikke kunne foretages opfølgning efter dagpengelovens § 24.

Dagpengeudvalget hjemviste sagen til kommunen til realitetsbehandling af, om lønmodtageren opfyldte en af betingelserne for forlængelse af dagpengeperioden. Der blev lagt vægt på, at kommunen er forpligtet til at foretage opfølgning i udlandet, når der er tale om ophold i et andet EØS-land.

I [D-17-02](#) kunne der ske forlængelse af dagpengeperioden for en lønmodtager med bopæl i Sverige og arbejde i Danmark, hvis hun erklærede sig indforstået med at deltage i revalidering her i landet.

Begrundelsen var, at ansøger som grænsearbejder var omfattet af forordning 1612/68 og dermed havde ret til revalidering efter de danske regler, hvis hun opfyldte de almindelige betingelser herfor.

Efter de danske regler kan revalideringsydelsen normalt ikke medtages til udlandet. Revalideringen skulle derfor ske her i landet.

Hvis ansøger ikke ønskede at deltage i revalidering her i landet, kunne det ikke anses for overvejende sandsynligt, at revalidering ville blive iværksat efter de danske regler, og der var dermed ikke grundlag for at forlænge dagpengeperioden.

[D-5-04](#) omhandler en person, der modtog sygedagpenge fra kommunen. Varighedsbegrænsningen var indtrådt 31. januar 2003. Kommunen standsede herefter udbetalingen af dagpenge.

Det Sociale Nævn fandt, at lønmodtageren fortsat havde ret til sygedagpenge fra kommunen efter fraflytning til Sverige.

Det fulgte af forordning 1408/71, at han efter flytningen fortsat kunne få udbetalt dagpenge. Kommunen havde fortsat pligt til at foretage opfølgning. Det forhold, at han havde henvendt

sig til Sikringsstyrelsen, nu Pensionsstyrelsen, om tilkendelse af førtidspension ændrede intet herved.

Ankestyrelsen fandt, at kommunen havde pligt til at træffe afgørelse om, hvorvidt der var grundlag for yderligere forlængelse af dagpengeudbetalingen. Den omstændighed, at det var Sikringsstyrelsen, nu Pensionsstyrelsen, der havde kompetencen til at træffe afgørelse i sagen om førtidspension, når der var bopæl i udlandet, udelukkede ikke en eventuel forlængelse af dagpengeudbetalingen, når der var påbegyndt sag om førtidspension.

5.3 Sygedagpenge – ophold eller ferie i et andet EU-land

Retten til sygedagpenge fra Danmark bliver bevaret ved et midlertidigt ophold i et andet EU-land. Det er dog en forudsætning herfor, at den sygemeldte ikke afholder ferie eller forhæler helbredelsen.

I **D-15-95** blev en lønmodtager i Danmark under ferie i Spanien akut syg på grund af betændelse i bugspytkirtlen.

Kommunen gav afslag på dagpenge, da hun opholdt sig i udlandet, og der ikke forelå en lidelse, hvor hjemtransport til Danmark af lægelige grunde burde udsættes.

Ankestyrelsen fandt, at lønmodtageren havde ret til dagpenge efter feriens afslutning, idet hun ansås for fuldt uarbejdsdygtig på grund af sygdom fra dette tidspunkt.

Der blev lagt vægt på, at lønmodtageren som dansk statsborger var omfattet af forordning 1408/71 (art. 22, litra a), hvoraf fremgår, at arbejdstagere, som opfylder betingelserne for ret til ydelser i en medlemsstat, har ret til at få udbetalt dagpenge fra den kompetente institution (den danske kommune) ved midlertidigt ophold i en anden medlemsstat.

I **D-4-97** var lønmodtageren efter EF-reglerne omfattet af dansk lov og blev syg under *ophold* i et andet land. Hun modtog uddannelsesgodtgørelse fra sin A-kasse til et halvt års EDB-kursus i Italien. Hun blev sygemeldt umiddelbart efter kursusets afslutning og blev i Italien under sygdommen (influenza). Der var derfor ret til dagpenge.

D-8-06 vedrørte en kvinde, som oplyste til kommunen, at hun rejste til Spanien for at sælge/overdrage et hus. Der var ikke tale om ferie.

Ankestyrelsen fandt, at kvinden havde bevaret retten til sygedagpenge ved sit midlertidige ophold i Spanien. Der var ikke dokumentation for, at hun afholdt ferie. Endvidere havde hun ikke forhalet helbredelsen, idet der ikke var planlagt nogen behandling i den pågældende periode.

I D-25-08 havde lægen anbefalet borgeren at tage med familien på ferie, da det ville hjælpe hende psykisk ved at give hende en positiv oplevelse. Jobcentret afslog, at borgeren kunne få sygedagpenge under ferien, idet der var tale om ferie med rekreativt formål.

Nævnet fandt, at borgeren havde ret til dagpenge under opholdet, da der var tale om et midlertidigt ophold i et andet EU-land (dagpengelovens § 3, stk. 3). Opholdet kunne sidestilles med, at en sygemeldt person midlertidigt tog ophold hos eks. et familiemedlem eller i et sommerhus.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at borgeren ikke havde ret til sygedagpenge under ferie i et andet EU-land. Det vurderedes, at opholdet var en *ferie* med rekreativt udbytte som formål.

En sygemeldt dansk statsborger, der tager på ferie i et andet EU-land, har således ikke ret til sygedagpenge under ferie. Det gælder, uanset om ferien holdes i Danmark eller i et andet land. Under opholdet var borgeren ikke omfattet af reglerne om ret til ydelser under midlertidigt ophold efter EU-reglerne. Borgeren var derfor ikke omfattet af sygedagpengelovens regel i § 3, stk. 3, om dagpenge under ophold i udlandet.

5.4 Merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste – bopæl i et andet land

I C-20-04 havde en kvinde, der boede i Sverige og arbejdede i Danmark, ret til at få merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste ved sønnens indlæggelse på hospital betalt efter reglerne i forordning 1408/71.

Der blev lagt vægt på, at tabt arbejdsfortjeneste ud fra en formålsbetragtning måtte karakteriseres som familieydelse, således som de blev defineret i EU-forordningen.

Det fulgte herefter af forordningens regler, at det var den medlemsstat, hvor kvinden arbejdede, der skulle yde hjælpen.

Serviceovens regel, hvorefter det er en betingelse for at få hjælp efter loven, at man opholder sig i Danmark, måtte således ud fra det EU-retlige princip om forrang vige for EU-forordningens regler.

5.5 Lægebehandling i et andet land

Ankestyrelsen er ikke længere klageinstans for afgørelser om betaling for lægehjælp i udlandet. Der foreligger dog en offentliggjort Principafgørelse.

S-2-06 drejede sig om en borger, der modtog ambulantly lægebehandling på et hospital i Tyskland.

Ankestyrelsen fandt, at der ikke var ret til tilskud fra den offentlige sygesikring til ambulantly lægebehandling udført på hospital i Tyskland, fordi han ikke forud for behandlingen havde konsulteret sin alment praktiserende læge, og han således ikke var henvist til behandling.

5.6 Børnefamilieydelse – uden ansøgning – bopæl i et andet land

I B-7-98 boede ansøgeren i Sverige og arbejdede i Danmark. Ansøgeren havde fået udbetalt svenske børneydelser, som var lavere end den danske børnefamilieydelse, og derfor kunne ansøgeren få udbetalt forskellen mellem den danske og svenske børnefamilieydelse. Han klagede over, at han ikke fik børnefamilieydelsen med tilbagevirkende kraft for begge sine børn, men først fra udtrykkelig ansøgning herom.

Ankestyrelsen fandt, at ansøgeren havde ret til dansk børnefamilieydelse som tillæg til svenske børneydelser med virkning fra første kvartal efter børnenes fødsel. Der blev lagt vægt på, at børnefamilieydelsen ifølge den danske lov udbetales uden ansøgning. Under henvisning til forordningens hovedprincip om ligebehandling skulle en EF-borger ligestilles med en dansk borger.

Ansøgeren havde derfor ret til børnefamilieydelse med tilbagevirkende kraft fra barnets fødsel, uanset at der ikke var indgivet ansøgning herom allerede på det tidspunkt.

5.7 Pension – bopæl i et andet EU- eller EØS-land

Som hovedregel er det en betingelse for at få dansk pension, at borgeren har dansk indfødsret og har bopæl her i landet.

I P-17-03 søgte en kvinde, som boede i Portugal, om dansk folkepension.

Hun havde tidligere været dansk statsborger, men var på tidspunktet for ansøgningen om pension canadisk statsborger. Hun havde haft bopæl og arbejde i Danmark både som dansk og som canadisk statsborger.

Hun havde ikke ret til dansk pension i medfør af den dansk-canadiske konvention, da anvendelsen af konventionen forudsatte bopæl i enten Danmark eller Canada.

Hun var ikke umiddelbart omfattet af forordning 1408/71, da den forudsætter statsborgerskab i et EU-land (art. 2). Det fulgte dog af domspraksis, at kravet om statsborgerskab i en medlemsstat skulle være opfyldt på beskæftigelsestidspunktet og ikke nødvendigvis også på ansøgningstidspunktet, C 10-78 (Belboaub) og C105-89 (Buhari). I det konkrete tilfælde var ansøgerens bopæl og beskæftigelse som dansk statsborger imidlertid optjent, før Danmark blev medlem i EF. Ankestyrelsen fastslog derfor, at hun ikke havde ret til dansk pension under bopæl i Portugal.

Hun havde heller ikke som familiemedlem til en dansk arbejdstager ret til dansk pension på grundlag af sin optjente bopælstid.

Ankestyrelsen lagde vægt på C 308-93 (Cabanis Issarte), hvorefter familiemedlemmer efter hidtidig praksis alene opnåede afledte rettigheder og ikke selvstændige rettigheder, men at der med dommen skete en vis lempelse. Det fremgik af dommen, at den ikke havde tilbagevirkende kraft forud for dommen 30. april 1996, og den havde derfor ikke betydning i foreliggende sag. I sagen var der indhentet udtalelser fra Socialministeriet og Kammeradvokaten.

Spørgsmålet om retten til pension som familiemedlem blev indbragt for Landsretten, som frifandt Ankestyrelsen. Landsretten lagde vægt på, at ægtefællen indtil sin pensionering udelukkende havde arbejdet i Danmark og Grønland.

Sagsøgerens ægtefælle kunne ikke anses for omfattet af udtrykket arbejdstager i forordningens art. 2, stk. 1, hvis anvendelse måtte forudsætte, at den pågældende arbejdstager i sit aktive arbejdsliv havde virket i flere medlemsstater. Som følge heraf og det af sagsøgeren i øvrigt anførte frifandt Ankestyrelsen.

P-23-02 vedrørte en mand på 77 år, som var flyttet til Norge fra Danmark. I 1995 søgte han om norsk folkepension og oplyste ved ansøgningen, at han var dansk statsborger. De norske myndigheder sendte ikke ansøgningen videre til Danmark, således at han også kunne få dansk folkepension. Da han rykkede for udbetaling af dansk pension i 1999, videresendte de norske myndigheder ansøgningen.

I Danmark fik han herefter udbetalt pension fra det tidspunkt, hvor sagen var oversendt til Danmark i 1999.

Ankestyrelsen fandt imidlertid, at han havde ret til dansk folkepension fra det tidspunkt, hvor han havde ansøgt om folkepension i Norge og oplyst om, at han var dansk statsborger. Det blev ikke tillagt betydning, at der gik 5 ½ år fra ansøgningen til ansøgeren rykkede for den manglende pensionsudbetaling, idet ansøgeren måtte gå ud fra, at de norske myndigheder havde videregivet ansøgning til de danske myndigheder.

I **R-7-07** modtog den danske myndighed ansøgning om pension fra en person med bopæl i Norge, men fik efterfølgende breve retur med anførelse af ”adressen ukendt”.

Ankestyrelsen fandt, at der ikke var gjort tilstrækkeligt for at skaffe sagen oplyst og henviste til forordningens regler om, at myndighederne har pligt til at yde hinanden hjælp. Der burde være taget yderligere kontakt til den norske pensionsmyndighed, eventuelt ved henvendelse til politiet med henblik på at få oplyst ansøgerens adresse.

5.8 Pension – bopæl uden for et EU- eller EØS-land

EU-reglerne kan også blive brugt, selv om en person bor uden for EU.

Følgende 3 sager illustrerer dette:

I P-25-03 var en algersk statsborger ved dom udvist fra Danmark i 5 år og ønskede at medtage sin danske førtidspension til Algeriet.

Ankestyrelsen fandt, at samarbejdsaftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Algeriet ikke gav ret til udbetaling af dansk førtidspension i Algeriet.

I P-30-05 havde borgeren, der havde EU-statsborgerskab, i en årrække boet og arbejdet i en EU-medlemsstat, men havde senest i 18 år boet i Danmark, hvor han fortsat boede. Han fik i Sikringsstyrelsen afslag på dispensation til at medtage sin danske pension til Afrika, da der ikke var sådanne tungtvejende omstændigheder, som efter praksis kunne danne grundlag for at dispensere fra de almindelige regler.

Ankestyrelsen henviste til, at art. 3, stk. 1, i forordning 1408/71 var blevet ændret med virkning fra 5. maj 2005 således, at kravet om bopæl på en medlemsstats område var udgået. Ændringen betød, at en EU-statsborger havde samme ret til at bevare pensionen ved flytning til udlandet som en dansk statsborger.

Danske statsborgere, som tog bopæl i udlandet efter at have fået tillagt pension, bevarer retten til pensionen, hvis de havde haft bopæl her i riget i mindst 10 år inden overgangen til pension (pensionslovens § 3, stk. 3) i lov om social pension. Ankestyrelsen vurderede derfor, at ansøger bevarede retten til at modtage folkepension med den brøkdelt, han havde optjent ret til, også efter en eventuel flytning til Afrika.

P-9-08 drejede sig om en tysk statsborger på 89 år, der havde haft arbejde og bopæl i Danmark i 11 år, da han i 1958 udrejste til Canada, hvor han stadig bor.

Han søgte om dansk folkepension i marts 2006, og Sikringsstyrelsen udbetalte dansk folkepension fra 1. april 2006.

Han ønskede dog folkepension med tilbagevirkende kraft fra december 1985, hvor han oprindeligt søgte folkepension. Ifølge brev i 1991 var afslaget fastholdt med den begrundelse, at han var tysk statsborger og derfor ikke omfattet af den dansk-canadiske konvention.

Imidlertid fastslog EF-domstolen i sin dom af 15. januar 2002 i sagen C- 55/00, (Gottardo), at forbuddet mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet indebar et krav om ligebehandling, også for så vidt angik overenskomster med tredjelande.

Det fulgte af dommen, at EF-traktatens artikel 39 skulle fortolkes således, at de rettigheder vedrørende social pension, der gjaldt for statsborgere i det EU-medlemsland, der var part i bilaterale konventioner om social sikring, der var indgået mellem et EU-medlemsland og et tredjeland, i princippet også gjaldt for enhver EU-statsborger.

Ankestyrelsen fandt, at EF-dommen af 15. januar 2002 om forbud mod forskelsbehandling på grund af nationalitet havde tilbagevirkende kraft. Det var ikke i dommen fastslået, at den kun havde betydning for fremtiden.

Ansøgeren havde som følge heraf ret til efterbetaling af folkepension, men ikke mere end 5 år tilbage fra ansøgningen den 3. marts 2006. Pension for perioden før 1. april 2001 var således forældet efter dagældende forældelsesfrist.

Der var ifølge dansk retspraksis kun mulighed for suspension af forældelsesfristen, hvis der var undskyldelig uvidenhed om de faktiske forhold. Ukendskab til det retlige grundlag om et krav medførte ikke suspension af forældelsesfristen.

6. Bopæl i andet – ret til danske sociale ydelser

Ankestyrelsen har truffet flere afgørelser om retten til ydelser efter den danske aktivlov og den danske beskæftigelsesindsatslov.

Afgørelserne drejer sig om, hvorvidt der er ret til sådanne ydelser, når borgeren bor i et andet land, ofte Sverige.

Det følger af forordning 1612/68, at EU/EØS-statsborgere, der har arbejdstagerstatus i Danmark, nyder samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere. Det gælder også personer, der bor i et andet EU/EØS-land, mens de arbejder i Danmark.

Der er derimod ikke i forordning 1612/68 generelle regler om mulighed for eksport, som det er tilfældet for forordning 1408/71, se ovenfor i punkt 5.

6.1 Revalidering og virksomhedspraktik i et andet land

D-8-01 vedrørte en borger, der var bosat i Sverige og drev selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark.

Han kunne ikke vende tilbage til sit hidtidige erhverv. Der var ikke grundlag for pension, men det kunne blive aktuelt med revalidering.

Kommunen meddelte ham, at han ikke ville kunne få hjælp til revalidering i Danmark, hvis det skulle blive aktuelt. Begrundelsen var, at han ikke boede i Danmark. Kommunen standse dagpengene på det tidspunkt, hvor lidelsen måtte anses for stationær og han derfor ikke længere kunne anses for uarbejdsdygtig i dagpengelovens forstand.

Ankestyrelsen fandt, at han ikke havde ret til dagpenge. Han kunne kun anses for fortsat fuldt uarbejdsdygtig, hvis der skulle iværksættes revalidering. Ansøgeren havde dog ikke ret til revalidering efter de danske regler herom i loven om aktiv socialpolitik. Hjælp efter disse regler forudsætter ophold her i landet.

Ankestyrelsen henviste endvidere til, at forordning 1612/68 kun gælder for arbejdstagere.

Forordning 1408/71 gælder derimod også for selvstændige.

Ifølge forordningen har man som grænsearbejder ret til visse ydelser fra beskæftigelsesstaten, bl. a. ydelser i anledning af sygdom og moderskab, samt ydelser ved invaliditet, herunder ydelser, der tager sigte på at bevare eller forbedre erhvervsevnen (art. 4). Forordningen finder også anvendelse på visse særlige ikke-bidragspligtige ydelser, der er fastsat i anden lovgivning (art. 4, stk. 2a).

Man kan dog kun medtage de særlige ikke-bidragspligtige kontantydelse i den medlemsstat, på hvis område man er bosat, og i henhold til dennes lovgivning, såfremt der er taget forbehold for disse ydelser i bilag II a til forordningen (art. 4, stk. 2 a og art. 10a).

I bilag II a til forordningen har Danmark taget forbehold for bl. a. den faste revalideringsydelse, der udbetales i henhold til bistandsloven (nu aktivloven) som hjælp til forsørgelse af personer under revalidering.

Ankestyrelsen fandt, at der var en sådan sammenhæng mellem den faste revalideringsydelse og revalidering, at Danmarks forbehold betød, at man kun havde ret til revalidering i bopælsstaten.

Forordning 1408/71 gav derfor heller ikke ret til revalidering efter de danske regler.

Personer, der arbejder i Danmark og for eksempel bor i Sverige er omfattet af forordning 1612/68 og kan dermed have ret til revalidering efter de danske regler, hvis de opfylder de almindelige betingelser herfor. Det er dog en forudsætning, at det sker her i landet. Efter de danske regler kan revalideringsydelsen normalt ikke medtages til udlandet.

I **D-17-02** blev det fastslået, at hvis en ansøger om forlængelse af sygedagpenge ikke ønskede at deltage i revalidering her i landet, kunne det ikke anses for overvejende sandsynligt, at revalidering ville blive iværksat efter de danske regler. Da dette var en betingelse for forlængelse af dagpengeperioden, var der dermed ikke grundlag for at forlænge dagpengeperioden. Principafgørelsen er også omtalt ovenfor under punkt 5.2 om sygedagpenge – forlængelse – bopæl i et andet land.

I **N-6-05** havde en kontanthjælpsmodtager med bopæl i Danmark skaffet sig mulighed for at få et praktikophold på et arkiv i Sverige. Han ville rejse dagligt mellem bopælen og praktikstedet.

Ankestyrelsen tiltrådte, at han ikke havde ret til at deltage i virksomhedspraktik i Sverige efter beskæftigelsesindsatsloven. Der var ikke tale om et særligt tilfælde, som nødvendiggjorde, at det var særligt påtrængende at etablere virksomhedspraktik i udlandet for at afdække eller optræne hans kompetencer.

6.2 Fleksjob i et andet land

Ifølge forordning 1612/68 nyder en arbejdstager samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere (art. 7, stk. 2, som omtalt ovenfor under punkt 1.1).

Det medfører, at en arbejdstager, der bor i for eksempel Sverige og arbejder i Danmark, nyder samme sociale og skattemæssige fordele som en person, som både arbejder og bor i Danmark. Efter de danske regler forudsætter retten til fleksjob ophold i Danmark.

I **N-2-06** havde kommunen godkendt en ansøgning om fleksjob, men afslog at oprette fleksjob på en skole i Tyskland, hvor ansøger selv havde fundet arbejde.

Ankestyrelsen stadfæstede afgørelsen, idet kommunen ikke kunne oprette fleksjob på en arbejdsplads beliggende uden for Danmark. Ankestyrelsen fandt, at art. 1, stk. 1 i forordning 1612/68 kun gav ret til at tage beskæftigelse på en anden medlemsstats område i overensstemmelse med de regler, der gjaldt for landets egne statsborgere. Bestemmelsen omfattede ikke tilfælde, hvor beskæftigelsen forudsatte, at arbejdsgiveren skulle have udbetalt støtte fra de danske myndigheder.

Hertil kom, at ansøger ville blive omfattet af reglerne for "grænsearbejdere", hvis han tog beskæftigelse i Tyskland, jf. art. 13, stk. 2 a i forordning 1408/71. Han ville derved blive omfattet af de tyske regler om blandt andet sygedagpenge og ydelser, der tog sigte på at bevare eller forbedre erhvervsevnen. Han ville derved miste retten til sociale sikringsydelse, herunder fleksjob, efter de danske regler.

I **22-09** søgte en kvinde, der havde boet i Sverige i nogle år, om fleksjob.

Hun var i 2005 blevet sygemeldt fra et job i Danmark og havde været i arbejdsprøvning i Danmark. Hun modtog sygedagpenge indtil 15. november 2007. Kvinden var fortsat beskæftiget på den arbejdsplads, hvor hun gennemførte arbejdsprøvningen.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at den historiske baggrund for reglerne om fleksjob betød, at der som udgangspunkt var krav om lovligt ophold her i Danmark.

Efter forordning 1612/68 nyder en arbejdstager samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere (art. 7, stk. 2). Det betød, at en arbejdstager, der boede i for eksempel Sverige og arbejdede i Danmark nød samme sociale og skattemæssige fordele som en person, som både arbejdede og boede i Danmark.

I den foreliggende situation, hvor kvinden havde modtaget sygedagpenge indtil 15. november 2007 og hvor hun arbejdede i Danmark, måtte hun opfattes som arbejdstager i forordningens betydning. Hun havde derfor ret til at få behandlet sin sag om fleksjob efter reglerne i lov om aktiv beskæftigelsesindsats, uanset hun boede i Sverige.

Det kunne derfor ikke afvises at vurdere, om kvinden opfyldte betingelserne for at få tilkendt fleksjob efter reglerne i lov om aktiv beskæftigelsesindsats. Der var ikke ved afgørelsen taget stilling til, i hvilket omfang der i øvrigt kunne være ret til fleksjob i Danmark, uanset at ansøgeren havde bopæl i et andet land.

6.3 Ledighedsydelse i Sverige

104-09 vedrørte en borger, der havde arbejdet i Danmark, men boede i Sverige.

Han havde fået bevilget ledighedsydelse efter loven om aktiv socialpolitik.

Han kunne dog ikke bevare hjælpen under ophold i Sverige efter aktivlovens regler om hjælp til personer, der midlertidigt opholder sig i udlandet.

Ansøger kunne heller ikke bevare hjælpen i henhold til EU-reglerne.

Ledighedsydelse er omfattet af forordning 1408/71, men der er særregler for anvendelse af visse medlemsstaters lovgivning, som fremgår af bilag til forordningen. Det følger heraf, at for arbejdsløse, der rejser til en anden medlemsstat, finder bestemmelserne i art. 69 og 71 anvendelse, når der i den pågældende medlemsstat er tilsvarende beskæftigelsesordninger for samme kategori af personer.

Det var således en betingelse for retten til ledighedsydelse, at det andet EU-land havde en tilsvarende beskæftigelsesordning som Danmark.

Sverige havde ikke en ordning, der svarede til den danske fleksjob-/ledighedsydelsesordning. Derfor var der ikke ret til ledighedsydelse under opholdet i Sverige.

6.4 Forskudsvis børnebidrag i et andet land

I B-2-05 havde den bidragsberettigede forælder, der boede i et andet EU-land, ansøgt om forskudsvis udbetalt børnebidrag fra Danmark.

Den bidragspligtige forælder, der boede i Danmark, modtog kontanthjælp i hele bidragsperioden.

Ankestyrelsen fandt, at den bidragsberettigede forælder ikke havde ret til forskudsvis udbetalt børnebidrag.

Den bidragspligtige forælder var ikke omfattet af forordning 1408/71.

Begrundelsen var, at den bidragspligtige forælder modtog kontanthjælp og således ikke var arbejdstager, selvstændig erhvervsdrivende eller arbejdsløshedsforsikret i Danmark.

Den bidragspligtige forælder var således ikke omfattet af den personkreds, der havde ret til at eksportere ydelserne til et andet EU-land.

Den bidragsberettigede forælder havde derfor ikke ret til forskudsvis udbetalt børnebidrag fra Danmark.

7. Afslutning

Som det fremgår, er afgørelserne begrundede i de enkelte sagers konkrete forhold. I flere af sagerne, der indgår i oversigten, har der foreligget udtalelser om fortolkningstvivel fra de relevante ministerier og Kammeradvokaten, ligesom EF-Domstolens praksis har været inddraget i flere af sagerne. Der er endnu ikke eksempler på, at Ankestyrelsen selv har forelagt et spørgsmål præjudicielt for Domstolen. Der har i nogle få sager været overvejelser herom, men der er hidtil ikke fundet tilstrækkelig anledning hertil.

Ankestyrelsen vil fortsat være opmærksom på at der kan være behov for at antage sager til principiel behandling med henblik på at belyse anvendelsen af forordningerne sammenholdt med de danske nationale regler og i lyset af de nye regler, der kommer til anvendelse den 1. maj 2010.

8. Principafgørelserne fordelt efter de enkelte ydelser

Kontanthjælp og ledighedsydelse: A-1-06, A-34-06, 104-09, 137-09, 138-09, 180-09, 207-09

Børnefamilieydelse m.v.: B-5-94, B-7-98, B-6-07, B-2-08, 29-09

Serviceydelser: C-20-04, C-30-05

Dagpenge: D-15-95, D-23-95, D-4-97, D-12-97, D-4-98, D-8-01, D-17-02, D-18-02, D-5-04, D-8-06, D-25-08

Fleksjob: N-2-06, N-6-05, 22-09

Pension: P-4-01, P-27-01, P-19-02, P-23-02, P-17-03, P-25-03, P-2-05, P-30-05, P-9-08

Retssikkerhed: R-7-07

Sygebehandling: S-2-06

Arbejdsskade U-19-00, U-12-08

Intern praksisundersøgelse om hjemvisninger i arbejdsskadesager

Ankechef Erling Brandstrup, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har for første gang gennemført en intern praksisundersøgelse på arbejdsskadeområdet. Undersøgelsen viste, at langt de fleste hjemvisninger er sket i overensstemmelse med Ankestyrelsens interne retningslinjer.

Formålet med undersøgelsen

Formålet med praksisundersøgelsen var at undersøge, om Ankestyrelsen træffer afgørelser om hjemvisning af arbejdsskadesager i overensstemmelse med styrelsens egen vejledning om hjemvisning af 27. juni 2007, som er offentliggjort på www.ast.dk under "Afgørelser" og "Forvaltningsretlige regler".

En hjemvisning betyder en underkendelse – men ikke altid en kritik – af underinstansens afgørelse. Hjemvisning indebærer, at Ankestyrelsen ophæver den afgørelse, som underinstansen (i denne sammenhæng Arbejdsskadestyrelsen) har truffet, og at underinstansen skal træffe ny afgørelse i sagen.

Hvornår kan vi hjemvise?

I Ankestyrelsens vejledning står der, at hjemvisning kan ske

- hvis der mangler væsentlige oplysninger,
- hvis der er indkommet nye væsentlige oplysninger af betydning for underinstansens oprindelige afgørelse eller
- hvis der er konstateret væsentlige sagsbehandlingsfejl eller hjemmelsmangler i underinstansens sagsbehandling.

Selv om der er kommet nye oplysninger i en sag, har klageinstansen i vid udstrækning ret til at træffe en endelig afgørelse i stedet for at hjemvise. Hvis klageinstansen træffer afgørelse, tilgodeses borgernes ønske om at få en hurtig afgørelse. De nye oplysninger kan være oplysninger, som klageinstansen selv indhenter, eller oplysninger, som modtages fra sagens parter.

Hensynet til, at parterne i en sag skal have mulighed for at få sagen behandlet i flere instanser (flerinstansprincippet), kan ikke alene begrunde en hjemvisning.

Undersøgelsens resultat

Praksisundersøgelsen omfattede 150 sager afgjort i 2008. Vi undersøgte 50 sager inden for hver af sagsgrupperne *anerkendelse, varigt mén og tab af erhvervsevne*.

Undersøgelsen viste, at vi ikke har hjemvist sager til Arbejdsskadestyrelsen i strid med lovgivningen og de forvaltningsretlige principper, og at 80 procent af hjemvisningerne er sket i fuld overensstemmelse med Ankestyrelsens interne retningslinjer.

Det største antal hjemvisninger var begrundet i, at det var nødvendigt at indhente en speciallægeerklæring, før der kunne træffes afgørelse. En sådan erklæring må antages at udgøre en væsentlig del af beslutningsgrundlaget, navnlig i sager om godtgørelse for varigt mén. Derfor er denne type hjemvisning i overensstemmelse med vejledningen.

Det samme gælder som udgangspunkt hjemvisning begrundet i behovet for at indhente en lægelig funktionsattest og hjemvisning begrundet i behovet for at indhente en arbejdsmedicinsk erklæring i sager om erhvervssygdomme.

En afgørelse om hjemvisning træffes altid efter en konkret vurdering, men undersøgelsen viste, at i 20 procent af sagerne var hjemvisningen samlet set ikke i fuld overensstemmelse med vejledningen. Det var typisk sager, hvor vi havde hjemvist med henblik på, at Arbejdsskadestyrelsen indhentede eksisterende lægelige journaloplysninger eller skatteoplysninger. Vi kunne selv have indhentet disse oplysninger og truffet en afgørelse.

Kun i et af fåtal af de hjemviste sager var begrundelsen, at der var sket sagsbehandlingsfejl i Arbejdsskadestyrelsen. Disse hjemvisninger var i overensstemmelse med retningslinierne.

Konklusioner

På baggrund af målingens resultat kan følgende konkluderes:

- Langt de fleste hjemvisninger er sket i god overensstemmelse med de interne retningslinier, f.eks. begrundet i behovet for at indhente en speciallægeerklæring i sager om mén, en lægelig funktionsattest eller indhentelse en arbejdsmedicinsk erklæring i sager om erhvervs-sygdomme.
- Der hjemvises i nogle sager med henblik på, at Arbejdsskadestyrelsen skal træffe ny afgørelse efter at have indhentet journaloplysninger eller skatteoplysninger. Sådanne hjemvisninger er som udgangspunkt ikke i overensstemmelse med vejledningen. Vi har ved undersøgelsen vurderet, at vi i en række tilfælde kunne have truffet afgørelse, hvis vi selv havde indhentet de manglende – ganske få – yderligere oplysninger.

Opfølgning

Vi har blandt andet afholdt et møde for alle sagsbehandlere på arbejdsskadeområdet, hvor praksisundersøgelsens konklusioner blev præsenteret og drøftet.

De enkelte arbejdsskadekontorer har gennemgået de interne retningslinjer i Vejledning om hjemvisning og har skærpet opmærksomheden på, at vi ikke hjemviser på et utilstrækkeligt grundlag, og at sagsbehandleren skal indhente oplysningerne, hvis der er tale om få supplerende oplysninger.

Dialogen om arbejdsskader fortsætter

Fuldmægtig Lotte Farcinsen, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen orienterede i årets første nummer af Nyt fra Ankestyrelsen om, at vi planlagde at udvide vores mødeaktivitet i foråret 2009 med fagforeningerne, som er en vigtig interessant på arbejdsskadeområdet.

Foruden møderne med arbejdsskadeforsikringsselskaberne og Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring har vi derfor afholdt møder med fagforeningerne både i foråret og i efteråret 2009.

Vi inviterede de fagforeninger, som vi har mest kontakt med, når vi behandler arbejdsskadesager.

På møderne orienterede vi om både faglige emner og om spørgsmål af mere generel karakter.

Af faglige emner kan særligt nævnes lovændringen om tilbagebetaling af erstatning og vores praksis om ændring til skade for klager (*reformatio in pejus*).

Herudover orienterede vi om Ankestyrelsens nyere Principafgørelser indenfor erhvervssygdomsområdet. Særligt skal fremhæves Principafgørelserne om brystkræft og natarbejde, om frisører med kræft samt Principafgørelserne om sygdomme i skulder, arm og hånd efter beskæftigelse med rengøringsarbejde.

Af de mere overordnede emner fortalte vi dels om, hvordan vores visitation af arbejdsskadesagerne foregår, dels om forståelsen og anvendelsen af fuldmagter.

Endelig orienterede vi om betydningen af Retslægerådets ændrede praksis, idet Retslægerådet siden november 2006 har ændret praksis således, at rådet undgår at bruge formuleringen "overvejende sandsynligt" i deres udtalelser. Ankestyrelsen har samtidig sendt et brev med orientering herom til selskaberne og fagforeningerne.

Vi oplevede en meget livlig og engageret dialog på møderne, og vi har modtaget positiv respons herpå efterfølgende.

Møderne med både fagforeninger og forsikringsselskaber fortsætter derfor i 2010, hvor vi ser frem til at mødes med vores interessenter på ny.

Revision af Principafgørelser

Kontorchef Marianne Sinding, Ankestyrelsen

Ankestyrelsen har i sommeren 2009 afsluttet et større revisionsarbejde af Principafgørelserne. Det betyder, at alle Principafgørelser, som er mere end ti år gamle, er gennemgået med henblik på, om der var grund til fortsat at bevare afgørelsen i databasen.

Vi har kasseret afgørelsen, hvis der er kommet nye regler på et område, eller hvis der er truffet senere afgørelser, som indeholder et lignende budskab. Vi har desuden kasseret afgørelsen i tilfælde, hvor praksis efterhånden er almindelig kendt, eller hvor afgørelsen kun dækker en meget lille konkret del af praksis på et område og derfor har begrænset vejledningsværdi.

Det at en afgørelse er kasseret, skal ikke nødvendigvis tages som udtryk for, at princippet i den ikke længere kan være gældende. De nye regler eller den nye afgørelse, der eventuelt har afløst den gamle afgørelse, er ikke nødvendigvis i modstrid med den gamle afgørelse. Kassation vil i mange tilfælde være begrundet i, at vi vurderer, at området er tilstrækkeligt dækket af nyere praksis. Målet med kassationen har været at slippe af med de meget gamle afgørelser, hvor udvikling i reglerne og "samfundet" betyder, at afgørelserne ikke længere er særligt aktuelle.

Det fremgår af den kasserede afgørelse, hvad årsagen til kassationen har været.

De gamle afgørelser, som vi har fundet relevante at bevare som gældende praksis, er alle blevet forsynet med henvisning til nye gældende retsregler.

Se mere på www.ast.dk under "Find Principafgørelser" og "Kasserede Afgørelser".

Tendenser i afgørelser efter lov om social service

Fuldmægtig Lone Haue, Ankestyrelsen

De Sociale Nævn indsender som led i praksiskoordineringen afgørelser af principiel eller generel betydning til Ankestyrelsen. I Nyt fra Ankestyrelsen offentliggøres løbende de tendenser, der kan udledes af de indsendte afgørelser.

§ 65 – Det Sociale Nævn og Ankestyrelsens beføjelser uden klage

Sag nr. 1

Nævnet havde af egen drift taget en sag om tre børn op. Nævnet vurderede efterfølgende, at der ikke var grundlag for at foretage sig yderligere i sagen.

Nævnet lagde vægt på, at der var bevilget aflastningsfamilie til børnene, og der var iværksat en forældreevneundersøgelse af moderen. Ligeledes fremgik det af sagen, at moderen havde deltaget stabilt i samtaler på Familieværkstedet, og der var etableret hjemme-hos støtte. Nævnet fandt samtidig dele af kommunens sagsbehandling stærkt kritisabel.

Nævnet fandt, at kommunen gentagne gange havde modtaget underretninger om familien. Både moderen og faderen kom fra belastede miljøer. Allerede i oktober 2008 vurderede kommunen, at familien havde brug for aflastning, men aflastningen blev først bevilget i oktober 2009. Nævnet havde ligeledes bemærkninger til de handleplaner, kommunen havde udfærdiget. Kommunen blev gjort opmærksom på, at mål og delmål skulle angives så specifikt som muligt, og kommunen havde pligt til at vurdere, om indsatsen skulle ændres, og handleplanerne revideres.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen er enig i, at kommunens sagsbehandling er stærkt kritisabel. Nævnet har derefter foretaget en konkret vurdering af de foranstaltninger, kommunen har iværksat. Foranstaltninger som vi ikke umiddelbart har bemærkninger til. Vi er enige med nævnet i, at det er særdeles vigtigt, at kommunen følger de regler for sagsbehandling, der er på området. For eksempel reglerne om vurdering af om indsatsen skal ændres og reglerne om revision af handleplaner.

§ 57a – forældrepålæg

Sag nr. 2

Nævnet anså sig for kompetent til at behandle klage over forældrepålæg selvom, pålægget efterfølgende var ophævet af kommunen. Nævnet afviste at behandle klage over en § 50 undersøgelse, idet nævnet ikke havde kompetence i forhold til indholdet af en § 50 undersøgelse, da der ikke var tale om en afgørelse. Endelig fandt nævnet at videregivelse af forældrepålægget var et spørgsmål om, hvorvidt der var sket en overtrædelse af forvaltningslovens § 27. Dette havde nævnet ikke kompetence til at afgøre, og henviste borgeren til at rette henvendelse til borgmesteren.

Nævnet fandt, at kommunens afgørelse om forældrepålæg var ugyldig. Nævnet vurderede, at der ikke var grundlag for fastslå, at forælderen ikke havde medvirket i de foranstaltninger og undersøgelser som kommunen havde iværksat eller ønsket at iværksætte. Nævnet lagde vægt på, at forælderen havde medvirket ved udarbejdelsen af § 50 undersøgelsen, og at forælderen havde opfordret kommunen til at komme på uanmeldte besøg i hjemmet. Nævnet vurderede, at kommunens afgørelse lå uden for de handlepligter, kommunen havde efter § 57 a, stk. 3. Kommunen kunne således ikke give pålæg om, at en person i husstanden ikke måtte opholde sig i hjemmet.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen har umiddelbart ingen bemærkninger til afgørelsen om forældrepålæg og afgørelsen om § 50 undersøgelsen. Vi har endnu ikke behandlet en sag om forældrepålæg og ville formentlig have antaget sagen til principiel behandling med henblik på offentliggørelse, hvis den var blevet påklaget til Ankestyrelsen.

Det fremgår ikke af det indsendte materiale fra Det Sociale Nævn, hvordan klagen over overtrædelse af tavshedspligten er udformet.

Ankestyrelsen bemærker i forhold til spørgsmålet om tavshedspligt, at efter Principafgørelse R-2-04, kan der kun klages over en kommunal afgørelse om videregivelse eller indhentelse af oplysninger, hvis videregivelse eller indhentelsen sker i forbindelse med en sag, hvori der kan træffes en afgørelse i forhold til den berørte borger.

Tendenser

i afgørelser efter lov om retssikkerhed og administration

Chefkonsulent Tove B. Andersen og fuldmægtig Lone Haue, Ankestyrelsen

De Sociale Nævn indsender som led i praksiskoordineringen afgørelser af principiel eller generel betydning til Ankestyrelsen. I Nyt fra Ankestyrelsen offentliggøres løbende de tendenser, der kan udledes af de indsendte afgørelser.

§ 60 – kompetence

Sag nr. 1

Nævnets formand havde afvist at realitetsbehandle klage fra en netværksfamilie over en kommunal beslutning angående omfanget af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste til netværksplejefamilien i forbindelse med et barns aflastning i netværksplejefamilien.

Nævnet lagde vægt på, at der var tale om et aftaleretligt spørgsmål, idet familien var ansat af kommunen og spørgsmålet om tabt arbejdsfortjeneste måtte anses som en del af ansættelsesforholdet. Ansættelsesforholdet beroede på en aftale mellem kommunen og netværksplejefamilien.

Nævnet henviste til punkt 591 i vejledning om særlig støtte til børn og unge, hvorefter kommunens fastsættelse af plejevederlag til en plejefamilie ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen er enig i, at der ikke er klageadgang for aftaleretlige spørgsmål. Vi har dog ikke praksis vedrørende netværksplejefamilier, og har antaget en sag vedrørende dette emne til principiel behandling.

Sag nr. 2

Nævnet afviste at behandle en klage fra en netværksplejefamilie angående krav om tilbagebetaling af ydelser til kost, logi, lomme- og tøjpenge. Nævnet begrundede afgørelsen med, at en netværksplejefamilie ikke var klageberettiget, og at der var tale om et aftaleretligt spørgsmål, som ikke hørte under det Sociale Nævn.

Ankestyrelsens bemærkninger

Se ovenfor under sag nr. 1.

Tendenser i afgørelser efter børnetilskudsloven

Chefkonsulent Tove B. Andersen, Ankestyrelsen

De Sociale Nævn indsender som led i praksiskoordineringen afgørelser af principiel eller generel betydning til Ankestyrelsen. I Nyt fra Ankestyrelsen offentliggøres løbende de tendenser, der kan udledes af de indsendte afgørelser.

§ 2 og § 3 – forældremyndighed uden forsørgelsespligt

Nævnet fandt, at en enlig forsørger ikke var berettiget til ordinært og ekstra børnetilskud, fordi ansøgeren havde forældremyndighed men ikke forsørgelsespligt. Ansøger var ikke forælder til børnene.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen er enig i, at det er en betingelse for berettigelse til ordinært og ekstra børnetilskud, at forældremyndighedsindehaveren har forsørgelsespligt.

Vi henviser i den forbindelse også til aktivlovens § 84, hvoraf det fremgår, at kommunen kan yde hjælp til udgifterne ved at forsørge et barn, når forældremyndigheden ved forældremyndighedsindehaverens død er tillagt en anden eller andre, der ikke har forsørgelsespligt over for barnet. Det er en betingelse, at barnets indtægter, herunder det særlige børnetilskud efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, ikke er tilstrækkelige til at dække udgifterne ved at forsørge barnet.

Tendenser

i afgørelser efter lov om individuel boligstøtte

Chefkonsulent Tove B. Andersen, Ankestyrelsen

De Sociale Nævn indsender som led i praksiskoordineringen afgørelser af principiel eller generel betydning til Ankestyrelsen. I Nyt fra Ankestyrelsen offentliggøres løbende de tendenser, der kan udledes af de indsendte afgørelser.

§ 49 – modregning

Ansøgeren havde en boligstøttegæld på 12.016,40 kr. Nævnet havde tiltrådt, at kommunen var berettiget til at kræve modregning i den fremtidige boligsikring med 1500 kr om måneden. Ansøgeren var månedligt berettiget til 2942,00 kr. i boligsikring.

Nævnet lagde vægt på, at det følger af boligstøttelovens § 49, stk. 1, 1. pkt., at tilbagebetalingskrav som følge af for meget udbetalt boligstøtte kan modregnes i fremtidig boligsikring, og at det ikke fremgår af ordlyden at modregning alene kan foretages med et begrænset beløb. Nævnet havde været opmærksomt på pkt. 262 i boligstøttevejledningen, hvoraf det fremgår, at tilbagebetaling af boligstøtte, herunder ved modregning, bør gennemføres ved rimelige afdrag i forhold til den pågældendes økonomi. Det kunne dog ikke føre til en anden afgørelse, når det ikke fremgik af lovbestemmelsen.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen har ikke praksis på området og ville formentlig have antaget sagen til principiel behandling, hvis afgørelsen havde været klaget hertil.

